

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

นพดล อูริตวี

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
กรกฎาคม 2561
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ นพดล อูริตวี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นำวี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.สถาพร พงษ์เฉลิมกุล)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นำวี)

.....กรรมการ
(ดร.สถาพร พงษ์เฉลิมกุล)

.....กรรมการ
(ดร.ชนวิน ทองแพง)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้โดยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นารี อาจารย์ที่ปรึกษาหลักงานนิพนธ์ ดร.สถาพร พงษ์พิบูล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และ ดร.ชนวิน ทองแพง กรรมการสอบงานนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่เสมอมา เพื่อให้งานนิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ดร.ภักดิ์ภูษิต สมพงษ์ธรรม อาจารย์ภาควิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และผู้อำนวยการสำเร็จ หมอนวัน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านบึง “อุตสาหกรรมนุเคราะห์” ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย อีกทั้งยังให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้งานนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่ข้าพเจ้า

ขอขอบพระคุณพ่อวัลลภ คุณแม่สุดใจ อูริทวี และครอบครัว ขอบคุณพี่น้อง เพื่อนครู ที่ปฏิบัติการสอนในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี และเป็นกำลังใจในการทำ งานนิพนธ์ครั้งนี้ให้สำเร็จด้วยดี

ประโยชน์ที่พึงได้จากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมนำบูชาแด่พระคุณของบิดา มารดา ผู้มีพระคุณ ตลอดจนบูรพาจารย์ที่ได้เคยอบรมสั่งสอนให้ผู้วิจัยมีความมานะ พยายาม จนบรรลุผลสำเร็จด้วยดี

นพดล อูริทวี

58990038: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล/ ผู้บริหารสถานศึกษา/ ในเขตอำเภอ บ้านบึง จังหวัดชลบุรี/ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

นพดล อูริตวิ: การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (GOOD GOVERNANCE MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN BANBUNG DISTRICT CHONBURI PROVINCE UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 18) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ภารดี อนันต์นำวี, กศ.ด., สถาพร พฤษพิทักษ์, ป.ด. 101 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 184 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นเกณฑ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .39-.85 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

58990038: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATION ADMINISTRATION)

KEYWORDS: GOOD GOVERNANCE MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS/ SCHOOLS IN BANBUNG DISTRICT/ SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 18

NOPPADOL URITAWEE: GOOD GOVERNANCE MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN BANBUNG DISTRICT CHONBURI PROVINCE UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 18. ADVISORY COMMITTEE: PARADEE ANANNAWEE, Ed.D., SATAPORN PRUETTIKUL, Ph.D. 101 P. 2018.

This research aimed to study good governance management of school administrators in Banbung district under Secondary Educational Service Area Office 18, classified by educational background, experience of teachers, and the size of the school. The samples used in this study were 184 teachers of schools in Banbung District under the Secondary Educational Service Area Office 18. Samples size was determined by Krejcie and Morgan table (1970, p. 608) and stratified random sampling by school size was used to select the sample. The research instrument employed for the data collection was a set of rating-scale questionnaires. The discrimination power was between .39 and .85 and reliability was at .96. The data were analyzed by using mean ($\bar{X}$), standard deviation (SD), t -test (t) and One-way ANOVA.

The results of the study were as follows:

1. The good governance management of school administrators in Banbung district under Secondary Educational Service Area Office 18 was found at high level.

2. The good governance management of school administrators in Banbung district under secondary educational service area office 18 classified by experience of teachers and the size of the school were not significant difference, except educational background was found significant different at the statistical level of .05.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามในการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัด	
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรมาภิบาล.....	22
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	62
สรุปผลการวิจัย.....	62
อภิปรายผล.....	65
ข้อเสนอแนะ.....	72
บรรณานุกรม.....	74
ภาคผนวก.....	81
ภาคผนวก ก.....	☐
	2
ภาคผนวก ข.....	86
ภาคผนวก ค.....	94
ภาคผนวก ง.....	99
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	101

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย..... 42
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา..... 47
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมและรายด้าน..... 48
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักนิติธรรม..... 49
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักคุณธรรม..... 50
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักความโปร่งใส..... 51
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักการมีส่วนร่วม..... 52
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักความรับผิดชอบ..... 53
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักความคุ้มค่า..... 54
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษา..... 55

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	56
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน.....	57
13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	58
14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา....	59
15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา....	60
16 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	95
17 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหาร สถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.....	100

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ธรรมาภิบาล (Good governance) จัดเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารงานและปกครอง เพราะปัจจุบันโลกได้หันไปให้ความสนใจกับเรื่องโลกาภิวัตน์และธรรมาภิบาล หรือการบริหารจัดการที่ดีมากขึ้น แทนการสนใจพัฒนาอุตสาหกรรมดังแต่ก่อน เพราะกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจมีความสำคัญกระทบถึงกัน การติดต่อสื่อสาร การดำเนิน กิจกรรมในที่หนึ่งมีผลกระทบต่ออีกที่หนึ่ง การพัฒนาเรื่องของการเมืองการปกครองได้มุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น หากจะให้ประเทศมีการเจริญเติบโตที่ยั่งยืน การมุ่งธุรกิจ หรือปฏิบัติราชการต่าง ๆ โดยไม่ให้ความสนใจถึงเรื่องของสังคม ประชาชนและสิ่งแวดล้อมจึงเป็นไปได้อีกต่อไป การมีการบริหารจัดการที่ดีจึงเข้ามาเป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญและเริ่มมีการนำไปปฏิบัติกันมากขึ้น (ถวิลวดี บุรีกุล, 2547, หน้า 3)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง พระราชบัญญัติบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 ได้บัญญัติให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ความเป็นนิติบุคคลของโรงเรียนก่อให้เกิดอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เอกชน และกฎหมายมหาชนหลายอย่าง ทำให้ความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่าเดิม การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการยังมีความเป็นมากขึ้น ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการก็มีนโยบายในการพัฒนาระบบราชการ โดยมุ่งให้หน่วยงานในสังกัดทุกระดับมีการบริหารราชการและบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เป็นการบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจ ภาครัฐ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดความคุ้มค่า เยาวชนและประชาชนได้รับความสะดวก และตอบสนองความต้องการของประชาชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานก็สนองรับนโยบายดังกล่าว จึงกำหนดแผนในการเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาล ในหน่วยงานทุกระดับไว้ในแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจ เกิดความตระหนัก และปรับปรุงระบบงานของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูปการศึกษา (ธีระ รุญเจริญ, 2548, หน้า 94)

ดังนั้น คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้กำหนดเป็นพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ให้ส่วนราชการปฏิบัติการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อบรรลุเป้าหมาย 7 ประการ ได้แก่ 1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน 2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ 3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ 4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น 5) มีการปรับปรุงการปฏิบัติงานของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ 6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ โดยยึดหลักระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม 6 หลัก 1) หลักนิติธรรม (Law) 2) หลักคุณธรรม (Merit) 3) หลักความโปร่งใส (Transparency) 4) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 5) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) 6) หลักความคุ้มค่า (Cost) (ไชยวัฒน์ คำชู, 2542) และกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายให้มีการปฏิรูปการศึกษารัฐตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาการบริหารสถานศึกษา ปัจจุบันมีความคล่องตัวมากขึ้น เนื่องจากได้ถูกกำหนดให้เป็นนิติบุคคล มีอิสระในการบริหารงาน วิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ในรูปคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 2) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้สรุปไว้ว่าสถานศึกษาเป็นนิติบุคคลนอกจากจะต้องดำเนินการตามหลักการ และแนวทางปฏิรูปการศึกษาแล้วยังต้องยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีดังนี้ มีความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ มีคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล มีความรับผิดชอบต่องานวิชาการ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วไป ในการบริหารสถานศึกษาและมีการตรวจสอบถ่วงดุลในลักษณะการดำเนินงานรูปคณะกรรมการ โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้มีส่วนร่วม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยใช้แผนปฏิบัติการเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย และมีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยใช้กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจ โปร่งใสตรวจสอบได้เพื่อบรรลุเป้าหมาย คือ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้ประเมินสภาพของหน่วยงานจากข้อมูลพบว่า มีจุดอ่อนที่อาจส่งผลให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ดังนี้ ด้านโครงสร้างและบุคลากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ยังขาดการกำกับ ติดตามและประเมินผลที่เข้มแข็ง ชัดเจน จริงจัง และต่อเนื่อง เพราะบุคลากรไม่ครบตามกรอบอัตรากำลัง ทำให้ไม่สามารถมอบหมายงานได้ตรงตามภารกิจของกลุ่มงานและความเหมาะสมของบุคคล

ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษาบางแห่งไม่นำข้อมูลสารสนเทศมาวางแผนการจัดการเรียน การสอนในรูปแบบที่หลากหลายให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย และขาดการประสานงานระหว่าง กลุ่มภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรภายนอก ประกอบกับโรงเรียนมีภารกิจอื่น ๆ นอกเหนือจากการจัดการเรียน การสอนซึ่งอาจส่งผลให้ประสิทธิภาพการสอนของครูลดลง และด้านงบประมาณ สถานศึกษาในสังกัดได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือทรัพยากรจากหน่วยงาน บุคลากรภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชนสำหรับบริหารจัดการศึกษา แต่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ และทักษะทำให้เกิด ความเสี่ยงต่อการดำเนินงานที่อาจผิดพลาดสูง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18, 2559)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 4 โรงเรียน ในเขตอำเภอบ้านบึง เพื่อศึกษาการบริหารในด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยนำผลจากการวิจัยไปใช้เป็น แนวทางปรับปรุงการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารให้มากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา

คำถามในการวิจัย

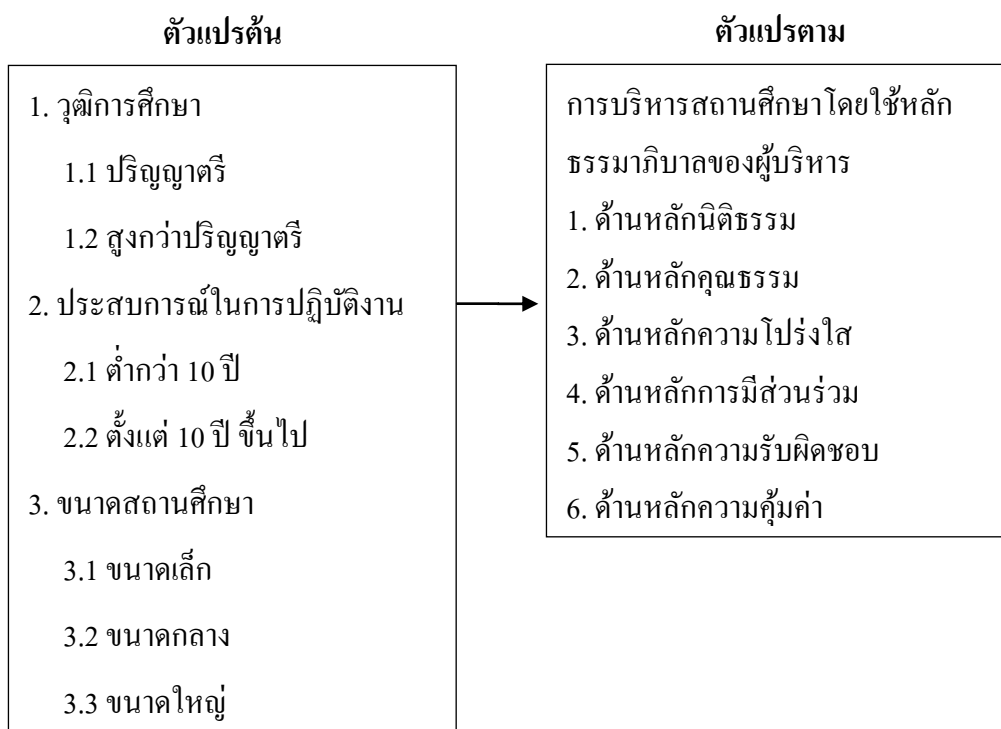
1. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อยู่ในระดับใด
2. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอ บ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยใช้แนวคิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542) ประกอบด้วย หลักสำคัญ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นำผลการศึกษาเป็นข้อมูลประกอบแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้และพัฒนาสถานศึกษาต่อไป
2. เป็นประโยชน์ต่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี โดยการนำข้อมูลไปแก้ไขปรับปรุง การบริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานของครู

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 345 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2559 จากการใช้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ตัวอย่าง 184 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วย วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา

3.1.1 วุฒิการศึกษา แบ่งออกเป็น

3.1.1.1 ปริญญาตรี

3.1.1.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

3.1.2.1 ต่ำกว่า 10 ปี

3.1.2.2 ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

3.1.3 ขนาดสถานศึกษา

3.1.3.1 ขนาดเล็ก

3.1.3.2 ขนาดกลาง

3.1.3.3 ขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

3.2.1 ด้านหลักนิติธรรม

3.2.2 ด้านหลักคุณธรรม

3.2.3 ด้านหลักความโปร่งใส

3.2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

3.2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ

3.2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2. หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการบริหารการปกครองโดยยึดหลักเหตุผล ความเป็นธรรม และหลักการบริหารจัดการที่ดีในการบริหารจัดการทรัพยากร เพื่อการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคงยั่งยืนและมีเสถียรภาพ มุ่งก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนซึ่งประกอบด้วย หลักพื้นฐาน 6 หลัก คือ

2.1 ด้านหลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติตามกรอบ ข้อกำหนด กฎหมายหรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทันสมัย เป็นธรรม คำนึงถึงส่วนได้และส่วนเสียของประชาชน โดยมีการปกครองประชาชนภายใต้กฎหมายที่ประชาชนยอมรับ และปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ

2.2 ด้านหลักคุณธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนด้วยความถูกต้องดีงาม ทั้งกาย วาจา และจิตใจ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน

2.3 ด้านหลักความโปร่งใส หมายถึง มีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย มีขั้นตอนการดำเนินงานที่เปิดเผยสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนตามภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ และตอบข้อสงสัยได้ชัดเจนทุกคำถาม

2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การกระจายโอกาสในการทำงานร่วมกันของครู และบุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารงานโรงเรียน การให้ข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็น และกระบวนการตัดสินใจ ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนเพื่อให้ บรรลุเป้าหมายของการบริการประชาชน

2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้สำเร็จและบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ และแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยคำนึงถึงความประหยัด คุ้มค่าและมีความสร้างสรรค์ รวมถึงการรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ซึ่งทำหน้าที่บริหารงานในสถานศึกษา

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาที่มีภารกิจหลักในการรับผิดชอบเฉพาะการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ในการจัดการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยองในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

5. ครู หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

6. วุฒิกการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของครูในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัด ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 แบ่งเป็น

6.1 วุฒิต่างการศึกษาปริญญาตรี หมายถึง ครูมีวุฒิกการศึกษาสูงสุดในระดับ ปริญญาตรี

6.2 วุฒิต่างการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี หมายถึง ครูมีวุฒิกการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ขึ้นไป

7. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานนับเป็นปี นับตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่

7.1 ต่ำกว่า 10 ปี หมายถึง ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงาน จนถึงปัจจุบัน ต่ำกว่า 10 ปี

7.2 ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป หมายถึง ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงานจนถึงปัจจุบัน ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในการนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
4. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (ชลบุรี-ระยอง) ได้นำนโยบายของรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ความเชื่อมโยง เพื่อกำหนดทิศทางในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาการขยายโอกาสทางการศึกษา และประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีบทบาทหน้าที่ในการรับผิดชอบเฉพาะการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 50 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยมีข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาที่จัดและให้บริการทางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหลักการบริหาร ดังนี้

กลยุทธ์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ ระดับสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย

ค่านิยมองค์กร

“ซื่อสัตย์ พร้อมบริการ สุภาพ มีคุณธรรม “ตัวย่อ ISPM” (Integrity service mind polite morality)

พันธกิจ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่ม ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานในระดับชาติและระดับสากล
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรและค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ
4. พัฒนาระบบการจัดการและการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 ที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด

เป้าประสงค์

1. นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีการพัฒนาการเหมาะสมตามวัย และมีคุณภาพ
2. ประชากรวัยเรียนทุกคน ทุกกลุ่ม ได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเป็นธรรม
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา มีสมรรถนะ ทักษะที่เหมาะสม และมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่หน่วยงานและองค์กรอื่น ๆ ได้
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจและความรับผิดชอบสู่บุคลากรและสถานศึกษา เน้นการทำงานแบบบูรณาการ บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล

ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาผู้เรียนทุกระดับชั้นให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน

เป้าประสงค์ที่ 1 นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีการพัฒนาการเหมาะสมตามวัยและมีคุณภาพ กลยุทธ์ดำเนินการ

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาสมรรถนะทางการศึกษาของผู้เรียนทุกระดับชั้นสู่ระดับชาติและเทียบเคียงสู่มาตรฐานสากล

1. เสริมสร้างพัฒนาความสามารถและทักษะของผู้เรียนให้มีคุณภาพ

1.1 ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ตามวัย สามารถใช้ทักษะภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

1.2 ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้สื่อสาร ในชีวิตประจำวันและสื่อสารกับชาวต่างชาติ เพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน และเทียบเคียงสู่มาตรฐานสากล

1.3 ส่งเสริมการใช้ภาษาของประเทศในประชาคมอาเซียนอย่างน้อย 1 ภาษาเพื่อการสื่อสารกับประชากรในกลุ่มประชาคมอาเซียนที่เข้ามาทำงานหรือประกอบธุรกิจในประเทศไทย

1.4 ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและทักษะด้านวิชาการและวิชาชีพ

1.5 ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ผลคะแนนทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ผลการประเมิน PISA และระบบการทดสอบกลางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาใช้เป็นเกณฑ์กำหนดเป้าหมาย การพัฒนาสมรรถนะทางการศึกษาของผู้เรียน

1.6 ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาด้านสุขอนามัย สมรรถนะทางร่างกายให้เกิดความสมดุล ทั้งร่างกายและจิตใจตามพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย

1.7 ปลูกฝังผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

1.8 ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้เรียนที่มีผลงานทางวิชาการและวิชาชีพ ทั้งในระดับเขตพื้นที่ ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18, 2561)

2. พัฒนาระบบส่งเสริม สนับสนุนคุณภาพการจัดการศึกษา

2.1 ส่งเสริมการจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนทุกระดับ ทุกประเภท ให้มีประสิทธิภาพ

2.2 สนับสนุนการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพ

2.3 ส่งเสริมการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ และการพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม

2.4 ส่งเสริม สนับสนุนการจัดหา การใช้ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเทคโนโลยีทางการศึกษา นวัตกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกที่หลากหลาย เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มพูน ประสบการณ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเหมาะสม

2.6 ส่งเสริมให้มีศูนย์รวมสื่อเพื่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน

2.7 ส่งเสริมการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ให้มีความเข้มแข็ง

2.8 ส่งเสริมการจัดหลักสูตรทักษะอาชีพ หลักสูตรเพื่อการมีงานทำควบคู่ไปกับวิชาสามัญ

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนที่มีความเข้มแข็งเป็นระบบ

1. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมแนะแนวและบริการแนะแนวเพื่อการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพให้แก่ผู้เรียนทุกระดับชั้นอย่างเข้มแข็ง ต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม เพื่อให้ ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถวางแผนชีวิตด้านการเรียน การประกอบอาชีพในอนาคต สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

2. ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ครอบครัวยุวมชน และสถาบันทางสังคม เพื่อกำกับดูแลและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนสู่พฤติกรรม ที่พึงประสงค์ของสังคม

3. ส่งเสริมระบบการติดตาม ช่วยเหลือดูแลนักเรียนทุกคน โดยเฉพาะเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ เด็กที่ไม่อยู่ในทะเบียนราษฎร เด็กไร้สัญชาติ เด็กต่างด้าว ให้สามารถเรียนได้อย่าง ต่อเนื่องเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน

4. ประสานความร่วมมือกับสถาบันทางการศึกษา หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง และสถานประกอบการในการศึกษาต่อ การฝึกทักษะอาชีพ การฝึกงาน เพื่อสนองความต้องการ ของผู้เรียน และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

5. ส่งเสริม สนับสนุนการบริหารจัดการของศูนย์แนะแนวของจังหวัด เพื่อให้สามารถ พัฒนาสถานศึกษา ซึ่งเป็นเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างแนวร่วมการกำกับดูแล พัฒนาคุณภาพนักเรียน

1. สร้างความเข้าใจและความตระหนักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และสาธารณชน

2. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

3. ประสานสถาบันที่รับนักเรียนเข้าศึกษาต่อให้คัดเลือกอย่างหลากหลายสอดคล้องกับ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ส่งเสริมความร่วมมือการจัดการศึกษาในรูปแบบทวิภาคี กับสถาบันอาชีวศึกษา และสถานประกอบการ เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน และชุมชน

5. ส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานและสถานประกอบการ ในการสนับสนุนผู้เรียน ได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ ดูแลผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่ม ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ

เป้าประสงค์ที่ 2 ประชากรวัยเรียนทุกคน ทุกกลุ่ม ได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเป็นธรรม กลยุทธ์ดำเนินการ

กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

1. ส่งเสริม สนับสนุน โรงเรียน ให้สามารถจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และบริบทของโรงเรียน โดยให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพระดับสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย

2. ส่งเสริม สนับสนุน โรงเรียนจัดการศึกษาวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของผู้เรียน โดยโรงเรียนสามารถ จัดเองหรือสร้างความร่วมมือกับสถาบันทางการศึกษา หน่วยงาน องค์กร และสถานประกอบการ

3. ส่งเสริมการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน เพื่อสนองความต้องการ จำเป็นของผู้เรียนทุกกลุ่ม ทุกประเภท ได้แก่ ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ เด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส เด็กปกติ และ เด็กกลุ่มพิเศษอื่น ๆ ทั้งรูปแบบในระบบโรงเรียน และการศึกษาทางเลือก

4. ส่งเสริมการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนเป็นรายบุคคลให้เป็นปัจจุบัน และมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียน ได้เรียนต่อจนจบการศึกษา ภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อการพัฒนาสมรรถนะทางการศึกษาของผู้เรียน

เป้าประสงค์ที่ 3 ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา มีสมรรถนะ ทักษะที่เหมาะสม และมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ กลยุทธ์ดำเนินการ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาองค์ความรู้และทักษะในการสื่อสารเพื่อสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

1. จัดทำข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ (MOU: Memorandum of understanding) กับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อความร่วมมือในการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา

2. กำหนดช่องทางเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้และแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม สื่อ เทคโนโลยี เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ เทคนิควิธีการวัดประเมินผล เทคนิควิธีการบริหารการศึกษาที่มี ประสิทธิภาพ การศึกษาวิจัยทางการศึกษา เพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและบริหารจัดการศึกษาได้อย่าง มีประสิทธิภาพ

3. ส่งเสริมระบบการนิเทศ ทั้งการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษา และครู และนิเทศโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

4. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่าง ๆ การมีส่วนร่วมของชุมชน และการ ให้บริการแก่ชุมชน

กลยุทธ์ที่ 2 ลดภาระงานที่นอกเหนืองานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของครู

1. จัดกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ในช่วงปิดภาคเรียน หรือช่วงวันหยุด

2. ประสานความร่วมมือในการทำงานไปยังสถานศึกษา หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ

ในการจัดกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ในช่วงปิดภาคเรียน หรือช่วงวันหยุด

3. ส่งเสริมความร่วมมือในการทำงานภายในสถานศึกษา ของจิตอาสาจากองค์กร

และสถานประกอบการต่าง ๆ

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถ ด้านการบริหารจัดการศึกษา และด้านอื่น ๆ ตามความต้องการและความจำเป็น เพื่อประสิทธิภาพ ในการบริหารสถานศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน

กลยุทธ์ที่ 4 ยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ที่สามารถพัฒนาสมรรถนะทางการศึกษา ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET)

2. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีผลงานเชิงประจักษ์เป็นที่ยอมรับ

3. ส่งเสริมความก้าวหน้าของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีวิทยฐานะตามที่กำหนด

กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล การเป็นครูมืออาชีพ และการยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ

กลยุทธ์ที่ 6 ส่งเสริมสนับสนุนการวางแผน สรรหาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยคณะบุคคลและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา และชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบการบริหารจัดการและการบริหารงานตามภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามหลักธรรมาภิบาลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

เป้าประสงค์ที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเป็นแบบอย่างที่ดีแก่หน่วยงานและองค์กรอื่น ๆ ตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

เป้าประสงค์ที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมกระจายอำนาจและความรับผิดชอบสู่บุคลากรและสถานศึกษา เน้นการทำงานแบบบูรณาการบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล

กลยุทธ์ที่ 1 กระจายอำนาจและความรับผิดชอบ

1. จัดโครงสร้างองค์การ (ระบบงาน) และโครงสร้างการบริหารงาน (กลไกการทำงาน) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ให้มีความเหมาะสม และเอื้อประโยชน์ต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการจัด การศึกษาของสถานศึกษา

2. ทบทวน ตรวจสอบ และประเมินระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามพันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

3. จัดระบบข้อมูลและสารสนเทศสนับสนุนการดำเนินงานตามพันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

4. กำหนดกิจกรรมดำเนินการโครงการที่เหมาะสม และมอบหมายบุคลากรรับผิดชอบในการพัฒนา การดำเนินงานตามพันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

5. กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การบริหารจัดการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การให้บริการของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาให้เหมาะสม ถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล

6. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ให้มีการบริหารจัดการตามบริบทที่มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพตามคำรับรองและมาตรฐานที่กำหนด

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วม

1. ส่งเสริม สนับสนุนประชาสัมพันธ์ผลการพัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของบุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สถาบันหน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ในการพัฒนาสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ให้มีคุณภาพตามคำรับรองและมาตรฐานที่กำหนด

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 และสถานศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมให้บุคลากรและสถานศึกษา มีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน

1. ยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยงานและสถานศึกษา จนประสบผลสำเร็จได้รับการยอมรับ
2. ยกย่องเชิดชูเกียรติสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนจนประสบผลสำเร็จ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีผลการดำเนินกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ที่เป็นเลิศ อัตราการออกกลางคืนลดลง มีพฤติกรรมเสี่ยงลดลง
3. สร้างช่องทางรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 และสถานศึกษา และติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18, 2560)

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

ความหมายการบริหารสถานศึกษา

เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก (2546, หน้า 13) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การศึกษาของกลุ่มบุคคล ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่จะส่งเสริมให้การบริหารงานสถานศึกษาเกิดสัมฤทธิ์ผล มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารงานบุคคล การบริหารวิชาการ การบริหารงานธุรการ การบริหารงานกิจการนักเรียน บริหารงานอาคารสถานที่ และบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน

กิตติมา ปรีดีดีล (2543, หน้า 2) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการทุกอย่างในสถานศึกษา ตั้งแต่การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานธุรการ และการเงินการบริหารงานกิจการนักเรียน และนักศึกษา และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

เมธี ปิรันธนานนท์ (2545, หน้า 2) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินการบริหาร หรือการบริการด้านการปกครองการเรียนการสอน และการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการศึกษาร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ธัญญา อภิชาติเชียร โกวิท (2552, หน้า 19) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลร่วมกันดำเนินงาน โดยใช้กระบวนการและทรัพยากรการบริหารอย่างเหมาะสม เพื่อให้การบริการทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนได้รับประสบการณ์ มีความเจริญงอกงาม

ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ตลอดจนเกิดการพัฒนาทางด้านความรู้ ความสามารถ เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีมีประสิทธิภาพของสังคม และประเทศชาติต่อไปในอนาคต จึงสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา และดำเนินงานทุกอย่างภายในสถานศึกษา ให้บรรลุจุดหมาย และตอบสนองความต้องการ ในด้านการจัดการศึกษา โดยมีความรับผิดชอบและผลักดันให้การดำเนินการดังกล่าวบรรลุผล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 38) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาควรมีขอบเขตครอบคลุมงาน 6 งาน ได้แก่ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียนงานธุรการ งานการเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ทั้ง 6 งาน มีเป้าหมายหลักร่วมกัน คือ ให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร โดยมีงานวิชาการเป็นหลักส่วนงานอื่นเป็นงานที่สนับสนุนส่งเสริมงานวิชาการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลโดยใช้กระบวนการ และทรัพยากรการบริหารอย่างเหมาะสมตั้งแต่การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานงบประมาณ เพื่อให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้ และสามารถบริการทางการศึกษาแก่สังคมได้เป็นอย่างดี

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

กมล ภู่งประเสริฐ (2545, หน้า 5) สถานศึกษาทุกระดับมีความสำคัญในการดำเนินงานพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวัง ตามระดับและตามประเภทของการศึกษานั้น ซึ่งได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ทักษะ ความสามารถ สุขภาพกาย สุขภาพจิต และคุณลักษณะในบุคลิกภาพ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม ซึ่งคาดหวังในชุมชนและสังคม

ปรัชญา เวสารัชช์ (2545, หน้า 1-3) ได้สรุปว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญ คือ เป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบ เข้าร่วมดำเนินการมีรูปแบบ ขั้นตอนกติกาและวิธีดำเนินการมีทรัพยากรสนับสนุนและมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ซึ่งการศึกษาส่งผลกระทบและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม วิทยาการ และเทคโนโลยีที่จำเป็นในการทำงานและการใช้ชีวิตในสังคมยิ่ง การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วเป็นผลจากการพัฒนาการทางเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีด้านการสื่อสารใหม่ ๆ พัฒนาการเหล่านี้ย่อมท้าทายต่อการบริหารการศึกษสถานศึกษา

ยุทธนา ชุตทองม้วน (2550, หน้า 10) ได้สรุปความสำคัญการบริหารสถานศึกษาว่าเป็นงานที่จะต้องให้ความสำคัญรอบคอบให้มากยิ่งขึ้นเพราะสิ่งสำคัญผู้บริหารนั้น จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถพร้อมประสบการณ์ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้กิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กระบวนการบริหารการศึกษา คือ การวางแผนหรือวางโครงการอย่างกว้าง ๆ ซึ่งจะต้องเรียงลำดับถึงความสำคัญก่อนหลังมีงานอะไรบ้างที่จะต้องปฏิบัติ ในขณะที่เดียวกันควรวางแผนวิธีปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้น ๆ ก่อนลงมือปฏิบัติการ การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ จะต้องมีการวางแผนให้รัดกุมมากยิ่งขึ้น โดยการประสานงานกันระหว่างเพื่อนร่วมงานให้มีความเข้าใจที่ดีต่อการมอบภาระหน้าที่นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมอบให้คนที่ทำหน้าที่ มีความรับผิดชอบสูงและเป็นคนที่เข้าใจงานได้อย่างดียิ่ง คำสั่งที่ลงมานั้นสามารถสนองได้อย่างเต็มที่

สุชิน เรืองบุญส่ง (2551, หน้า 9) ได้สรุปว่า การบริหารการศึกษามีความจำเป็นเพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ เนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การบริหารการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละยุคสมัยปัจจุบัน โลกก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้หรือเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ความรู้จึงเป็นเครื่องมือจำเป็นที่ขาดไม่ได้ ในสังคมสมัยใหม่ความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับสถานการณ์จะช่วยแก้ปัญหาได้และนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นพลังสำคัญสำหรับการอยู่รอด และการพัฒนาทั้งสำหรับบุคคล และสำหรับสังคมประเทศชาติโดยรวม

อรทัย แสงทอง (2552, หน้า 22) ได้สรุปว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกิจกรรมทางการศึกษาที่จะต้องทำเป็นกระบวนการ โดยกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้นั้นก็คือ การพัฒนาสมาชิกหรือผู้รับบริการทางการศึกษาให้เป็นผู้มีคุณภาพที่สังคมต้องการและเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องสามารถนำองค์กรให้อยู่รอดต้องกำหนดแผนงานวิธีการ ตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ โดยพึงพึงงบประมาณจากรัฐที่มีไม่มากนักด้วยความประหยัด ใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า ทั้งคน เงิน เวลาและทรัพย์สินอย่างอื่น เพราะถ้าระบบบริหารภายในสถานศึกษาไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงานได้ ดังนั้น ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษาจึงขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นกิจกรรมทางการศึกษาที่จะต้องทำเป็นกระบวนการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผล

การศึกษาที่ยังตรง และเชื่อถือได้ การบริหารการศึกษามีความจำเป็น เพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ

ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ข, หน้า 24) การบริหารจัดการของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชากรเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นหลักภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษามากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษาชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ

ขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

11. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. การบริหารงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

ขอบข่ายและภารกิจการบริหารงบประมาณ

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ
3. การตรวจสอบ ติดตามประเมินผลและผลการดำเนินงาน
4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
5. การบริหารการเงิน
6. การบริหารบัญชี
7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

3. การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นภารกิจสำคัญที่ส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระ ภายใต้กฎหมายระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในอาชีพซึ่งจะส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานบุคคล

1. การวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง
2. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
4. วินัยและการรักษาวินัย
5. การออกจากราชการ

4. การบริหารทั่วไป

การบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบมุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใสความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วม บุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ขอบข่ายและภารกิจการบริหารทั่วไป

1. การดำเนินธุรการ
2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
4. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการงบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป
8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
9. การรับนักเรียน
10. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
11. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
12. การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
13. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
14. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคลชุมชน องค์กร
หน่วยงานและสถาบันทางสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
15. งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
16. งานบริการสาธารณะ
17. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

สรุปได้ว่า ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาคือแนวทางการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาสนองกับการปฏิรูประบบราชการและให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพึงพอใจมากที่สุด ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง

และมีความสุข ขอบข่ายการบริหาร สถานศึกษา แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 13) อธิบายว่า หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี เป็นแนวทางที่สำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมรัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลัง ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็ง หรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติ ภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน

สุดจิต นิมิตรกุล (2543, หน้า 13-24) ให้นิยามของคำว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การดำเนินงานของภาคการเมือง การบริหาร และภาคเศรษฐกิจที่จะจัดการกิจการของประเทศในทุกระดับ ประกอบด้วย กลไก กระบวนการ และสถาบันต่าง ๆ ที่ประชาชนและกลุ่มสามารถแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ปกป้องสิทธิของตนเองตามกฎหมาย และแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกับบนหลักการของการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การส่งเสริมหลักนิติธรรม เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดลำดับความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ยืนอยู่บนความเห็นพ้องต้องกันทางสังคม และเสียงของคนยากจน และผู้ด้อยโอกาสได้รับการพิจารณาในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนา

สถาบันพระปกเกล้า (2549, หน้า 7) องค์การสหประชาชาติ ได้ให้ความหมายว่า ธรรมาภิบาล คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน และสังคมอย่างเท่าเทียมกัน และมีคำตอบพร้อมเหตุผลที่สามารถชี้แจงได้ ธรรมาภิบาลจึงมีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันของมนุษย์เพราะเป็นหลักพื้นฐานในการสร้างความเป็นอยู่ของตนในสังคมทุกประเทศให้มีการพัฒนาที่เท่าเทียมกัน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การดำเนินการนี้ต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อกระจายอำนาจให้เกิดความโปร่งใส

สุทธิพร บุญส่ง (2550, หน้า 77) ได้สรุปว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารประเทศที่ดีทุก ๆ ด้านและทุกระดับ ซึ่งรวมถึงการจัดระบบขององค์กรและกลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการ องค์กรของรัฐและรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล

องค์เอกชนชมรมและสมาคม เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ นิติบุคคลภาคเอกชนและภาคประชาชน มีการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ

ประธาน สุวรรณมงคล (2558, หน้า 5) ได้สรุปว่าธรรมนูญ หมายถึง หลักการบริหารการปกครองที่มุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชน และประเทศชาติโดยยึดหลัก เหตุผล และความเป็นธรรม กล่าวอีกแง่หนึ่ง ธรรมนูญเป็นทั้งหลักการ (Principles) และแนวทาง (Guidelines) สำหรับการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักการที่กำหนด

สรุปได้ว่า หลักธรรมนูญ หมายถึง หลักการบริหารจัดการที่ดีในการการปกครองประเทศชาติ โดยยึดหลักเหตุผล ความเป็นธรรม และหลักการบริหารจัดการที่ดีในการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นอย่างมั่นคงยั่งยืนและมีเสถียรภาพ มุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชน

ความสำคัญของหลักธรรมนูญ

เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ (2544, หน้า 5-6) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักธรรมนูญ ดังนี้

1. บริหารงานจัดการให้บรรลุตามภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่แก่ทีมงาน โดยจะต้องมีผู้นำที่ดีมาช่วยในการตัดสินใจและผู้บริหารต้องอาศัยเวลาด้วยความยุติธรรม โปร่งใส และไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการดำเนินงาน มีการตรวจสอบซึ่งกันและกัน

2. การคำนึงประสิทธิภาพ การบริหารงานได้บรรลุเป้าหมาย แต่ใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่าก็ไม่จัดเป็นการบริหารที่ดี ดังนั้น จะต้องมีการบริหารโดยการมีส่วนร่วมงานจึงจะสำเร็จได้

ยุทธ วรรณถาวร (2544, หน้า 11 อ้างถึงใน เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก, 2546) กล่าวว่า การบริหารจัดการที่ดีมีความสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ทำให้งานมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ
2. ช่วยลดปัญหาอุปสรรค เพราะมีหลักเกณฑ์ยึดถือปฏิบัติแน่นอน
3. ส่งเสริมให้คนซื่อสัตย์สุจริต
4. สามารถประยุกต์กระบวนการบริหารจัดการที่ดีใช้ในการจัดสรรทรัพยากรได้
5. ทำให้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจดีขึ้น เพราะมีการบริหารจัดการเป็นระบบ

จรัสศรี ทวีปรีช (2545, หน้า 33) ธรรมนูญ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง จะต้องเกิดขึ้นในองค์กรราชการ เป็นศูนย์บริการภาครัฐ อันเป็นหน่วยงานที่ต้องบริการประชาชนอย่างเท่าเทียมกันและเป็นธรรม หากกลไกของรัฐสามารถเดินได้ถูกต้อง บริสุทธิ์ ยุติธรรมและโปร่งใส ก็จะพาให้ประชาชนได้รับการดูแล หรือได้รับการบริการที่ดี โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในส่วนรวมได้อย่างแท้จริง

ธนัชชัย รัตนไทรแก้ว (2549, หน้า 66) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาสามารถบรรลุได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นหลักของความรับผิดชอบต่อโปร่งใสและประชาชนมีส่วนร่วม และดำเนินการให้มีการตรวจสอบได้ เพื่อป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ ตลอดจนช่วยกำกับทิศทาง พัฒนาให้เอื้อประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน

สรุปได้ว่า ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นหลักเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง การบริหาร การจัดการการควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ ยังหมายถึง การบริหารจัดการที่ดี สามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่นำมาใช้บริหารงานในปัจจุบันอย่างแพร่หลาย เพราะช่วยสร้างสรรค์ และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ก, หน้า 30-64) ได้ให้ความหมายการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาว่าการใช้ “ธรรมาภิบาล” ในการบริหารโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเหมาะสม และมีแนวทางการบริหารสอดคล้องกับหลักบริหารจัดการ โรงเรียน การบริหารงานจะต้องเป็นรูปแบบใหม่ เพราะประสิทธิภาพของการดำเนินงานของโรงเรียนขึ้นอยู่กับผู้อำนวยการ โรงเรียนซึ่งเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการศึกษา โดยจำเป็นต้องจัดหาทรัพยากร วิชาการและข้อมูลสารสนเทศ จัดการกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ประสานและสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว และองค์กรต่าง ๆ เพื่อทุกฝ่ายจะได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างไรก็ดี ผู้บริหารงานโรงเรียนควรมีคุณสมบัติที่เหมาะสมหลายอย่าง เช่น

1. มีคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการศึกษา
2. มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
3. ผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรที่องค์กรวิชาชีพรับรอง
4. มีมาตรฐานวิชาชีพ
5. มีคุณธรรมและจรรยาบรรณ

การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ดี มีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1. ให้ชุมชนมีส่วนร่วม

2. โปร่งใสในการดำเนินการ พร้อมทั้งจะรับการตรวจสอบ
3. มุ่งคุณภาพ/ ประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นที่ตั้ง
4. ฟังตนเองเป็นหลัก
5. ทำงานด้วยความรับผิดชอบ
6. หน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องให้อิสระในการดำเนินการ
7. เน้นการบริหาร โดยองค์คณะบุคคล/ กรรมการ
8. จัดให้มีสารสนเทศครบถ้วน
9. ประกันคุณภาพการศึกษา
10. ประเมินตรวจสอบเป็นระยะ ๆ

การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกโดยทั่วไปว่า “ธรรมภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา เห็นว่าเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข โดยมีหลักการบริหารจัดการ คือ การนำหลักการบริหารจัดการที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ งานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ดังมีรายละเอียดแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลในแต่ละด้าน ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้การกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้อย่างอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

2. การบริหารงบประมาณ การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการ เพื่อผลประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพต่อผู้เรียน

3. งานบริหารบุคคล การบริหารบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินงานด้านบริหารบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีสาระภายใต้กฎหมาย ระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถมีขวัญและกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษา โดยให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงาน ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู (2545, หน้า 76) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เป็นเงื่อนไขสำเร็จของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และสิบเอ็ดมาจนถึงฉบับที่ 11 อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เหลือทั้งหมด ซึ่งต้องอาศัยหลักการบริหารจัดการที่ดีทั้ง 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมหลักความรับผิดชอบต่อสังคมและหลักความคุ้มค่า บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักปฏิบัติในทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐ รวมถึงระดับภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมในระยะเร่งด่วน รวมทั้งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและวางรากฐานระบบเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 24) ได้กล่าวว่า สำหรับในระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความจำเป็นต้องนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงและเคลื่อนไหวหลายประการ คือ

ประการที่ 1 รัฐบาลได้ออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, หน้า 25) กล่าวถึงความสำคัญของพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 ไว้ว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นการบริหารราชการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในแต่ละเรื่อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดประโยชน์สุข

ของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐไม่มีขั้นตอน โดยการบริหารนั้นจะบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ต้องได้รับความร่วมมือจากทั้งภาคประชาชน ภาครัฐบาล และภาคเอกชน เพื่อใช้กับหน่วยราชการทั่วไป ภาครัฐและหน่วยงานภายในกำกับรัฐ โดยมีเป้าหมายหลัก 3 ประการ

1. จัดส่วนราชการใหม่ โดยบูรณาการภารกิจเพื่อกำหนดแผนบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. พัฒนาจัดองค์กรให้มีประสิทธิภาพและรองรับการปฏิรูประบบราชการต่อไป
3. กำหนดแผนปฏิบัติราชการที่ทำให้เกิดการบริหารราชการที่ดี ให้นำไปปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน และเกิดผลสัมฤทธิ์ของงานที่สามารถวัดผลได้อันสอดคล้องกับมาตรา 3 (1) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545

ประการที่ 2 การนำการบริหารจัดการฐานสถานศึกษา (School-based management: SBM) มาใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้นำรูปแบบการบริหารฐานสถานศึกษามาเผยแพร่ และฝึกอบรมให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสอดคล้องกับหลักการของธรรมาภิบาลเกือบทั้งหมด จึงเป็นการสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

ประการที่ 3 ตามที่มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” และในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 บัญญัติไว้ว่า “สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่สถานศึกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคล เมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาตามวาระหนึ่งให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง”

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, หน้า 89) การเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษา ตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 นั้น เป็นเจตนารมณ์ที่ต้องการให้สถานศึกษาพัฒนาความเข้มแข็งด้วยตนเองเป็นสำคัญ โดยมีมาตรา 44 เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ผู้ทรงอำนาจในหน่วยเหนือต้องเพิ่มความเป็นอิสระ ความคล่องตัว และอำนาจการตัดสินใจด้วยตนเองให้มากที่สุดในการบริหารจัดการของสถานศึกษา บนบรรทัดฐาน ความรับผิดชอบต่อภารกิจหน้าที่และผลความสำเร็จที่เกิดขึ้น และต้องมีการบริหารจัดการที่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรมเป็นการใช้อำนาจที่ต้องคำนึงถึง

เรื่องความเป็นธรรม และความยุติธรรม โดยการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับทั้งที่มีอยู่ และที่มีขึ้นใหม่ ต้องมีความถูกต้องและไม่เกิดการสับสน หวาดระแวงของผู้มีส่วนร่วมต่อการแสวงหาประโยชน์ในการดำเนินการ

1. หลักคุณธรรม เป็นการปฏิบัติหน้าที่ที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม และเน้นถึงความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย
  2. หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ร่วมงาน ประชาชน สังคม ที่ได้ปฏิบัติด้วยความถูกต้องตามหลักนิติธรรม และหลักคุณธรรมที่สามารถใช้การตรวจสอบ เข้ามาอยู่ในกระบวนการ และมีการเปิดเผยข้อมูลให้สาธารณะชนทราบและร่วมตรวจสอบ
  3. หลักการมีส่วนร่วม เป็นการสร้างการรับรู้เรื่องของความเป็นเจ้าของและเข้ามาร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจของครู นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชนในท้องถิ่น
  4. หลักความรับผิดชอบเป็นความตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อ การปฏิบัติ ตามภารกิจหน้าที่ที่เกิดขึ้น และผลสำเร็จที่สถานศึกษาทำความตกลงไว้กับระดับสูง และต่อสังคม
  5. หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดแก่ส่วนรวม และมีกระบวนการคิดวิเคราะห์ตามหลักวิชาที่ได้สร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งให้กับ
- สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล คือ การบริหารโดยใช้หลัก ธรรมาภิบาล หรือคุณธรรมของนักปกครองนักบริหารที่ดี (Good governance) ตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิธีการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ให้สอดคล้องเหมาะสม กับบริบทของสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่เป้าหมายสุดท้ายของการจัดการศึกษา คือ การทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข นอกจากนี้ การบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล ยังช่วยแก้ไขปัญหการบริหารงานภายในองค์กรได้อีกด้วย

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542) มีว่าในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัด หรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ ดังนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม
2. ด้านหลักคุณธรรม
3. ด้านหลักความโปร่งใส

4. ด้านหลักความมีส่วนร่วม

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ

6. ด้านหลักความคุ้มค่า

ซึ่งแต่ละหลักมีนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้แสดงทรรศนะในแต่ละหลักไว้ดังนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ว่าหลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้นโดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของบุคคล

สุดจิต นิมิตรกุล (2543, หน้า 35) ได้สรุปว่า ด้านหลักนิติธรรม (Rule of law) ว่าเป็นการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มกฎหมายให้มีความทันสมัยและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2543, หน้า 10 อ้างถึงใน เรณู พัฒนาแสง, 2552) ได้สรุปว่า ด้านหลักนิติธรรม (Rule of law) หมายถึง การพิจารณาตามตัวบทกฎหมายโดยดูว่ามีบทกฎหมายกำหนดไว้หรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2544, หน้า 56-57) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ เหล่านั้น โดยถือว่าเป็น การปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของบุคคล

สถาบันราชประชาสมาสัย (2549, หน้า 6 อ้างถึงใน พรหมเมศวร์ กำผาบ (2550) ได้กล่าวว่า หลักนิติธรรม คือ เคารพและปฏิบัติตามกฎกติกา ระเบียบแบบแผนและกฎหมายต่าง ๆ โดยไม่ละเมิดอย่างตั้งใจหรือจงใจหลีกเลี่ยง หรือไม่ตั้งใจเพราะไม่รู้ ฉะนั้นถ้าไม่แน่ใจต้องศึกษาก่อนว่าจะผิดหลักนิติธรรมหรือไม่ก่อนที่จะทำลงไป

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 8-9) ได้กล่าวว่า หลักนิติธรรม (Rule of law) การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย

ประชา ศรีหาญทัน (2556, หน้า 38) สรุปได้ว่า หลักนิติธรรม (Rule of law) เป็นการตรากฎหมาย กฎ กติกาที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับใช้เป็นไปตามกฎกติกาที่ตกลงกันไว้ รวมทั้งคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก

สรุปได้ว่า ด้านหลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติตามกรอบ ข้อกำหนด กฎหมาย หรือ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทันสมัย เป็นธรรม คำนึงถึงส่วนได้และส่วนเสียของประชาชน โดยมีการปกครองประชาชนภายใต้กฎหมายที่ประชาชนยอมรับ และปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ

2. ด้านหลักคุณธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541, หน้า 7) ให้ความหมายไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี สำนึกในหน้าที่แล้วปฏิบัติตามหน้าที่อย่างถูกต้องและรับผิดชอบ ซึ่งมีอยู่ในจิตใจ สามารถแสดงออกได้ทั้งกาย วาจา และจิตใจ

พระธรรมปิฎก (2542, หน้า 18) กล่าวว่า คุณธรรม คือ คุณสมบัติที่เสริมสร้างจิตใจให้ดีงาม ให้เป็นจิตที่สูง ประณีตและประเสริฐ เช่น ความรักความเมตตา ความสงสารอยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ด้วยความยินดี การวางตัวเป็นกลาง ความมีน้ำใจ เสียสละ ความกตัญญูกตเวที ความละเอียดและกลัวบาปเคารพบนอบ และความสุภาพอ่อนโยน เป็นต้น

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ว่า หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ การปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2544, หน้า 56-57) กล่าวว่า หลักคุณธรรม คือ การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม โดยธรรมาภิบาล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึด หลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็น นิสัยประจำชาติ

สถาบันราชประชาสมาสัย (2549, หน้า 6) ได้กล่าวถึงหลักคุณธรรมในหลายแง่มุม เช่น เมตตาธรรม คือ ความปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข จริยธรรม ทำอะไรก็ให้ถูกต้องครบถ้วนทุกขั้นตอน กตัญญูกตเวที การรู้จักบุญคุณ และคิดจะตอบแทน หิริ โอตตปปะ การรู้จักละอาย และเกรงกลัวบาปกรรมไม่ดี โดยการมีคุณธรรม จะช่วยยกคุณค่าความเป็นมนุษย์ให้สูงขึ้นเป็นที่ยกย่องของคนทั่วไป

ประชา ศรีหามัญทัน (2556, หน้า 38) สรุปได้ว่า หลักคุณธรรม (Ethic) เป็นการยึดมั่น อยู่ในความถูกต้องดีงาม ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีวินัย และประกอบอาชีพสุจริต

สรุปได้ว่า ด้านหลักคุณธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนด้วยความถูกต้องดีงาม ทั้งกาย วาจา และจิตใจ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน

3. ด้านหลักความโปร่งใส

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ว่า หลักความโปร่งใส คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข่าวสารข้อมูลสะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

สมาน รั้งสิโยกฤษฎ์ (2543, หน้า 10) กล่าวว่า ความสุจริต และความโปร่งใส (Honesty and transparency) หมายถึง การบริหารราชการที่มีความสุจริต ความโปร่งใส เปิดเผย ตรงไปตรงมา ประชาชนได้รับข่าวสารอย่างเสรี เป็นธรรม ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ สามารถติดตามผลและตรวจสอบได้

ไชยวัฒน์ คำชู (2542, หน้า 44-45) กล่าวว่า ความโปร่งใส หมายถึง การที่สาธารณชนมีโอกาสรับรู้ นโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล และมีความตั้งใจจริงในการดำเนินการตามนโยบายนั้น ซึ่งจะเกิดขึ้นได้เมื่อประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงาน คำชี้แจง และถ้อยแถลงต่าง ๆ ของรัฐบาลและกระบวนการทางการเมือง ในการกำหนดและดำเนินนโยบาย เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งเปิดให้มีการต่อสู้แข่งขันระหว่างฝ่ายต่าง ๆ อย่างเต็มที่ในการกำหนดทางเลือกของสังคม นอกจากนี้ ความโปร่งใยังทำให้การติดตามตรวจสอบของสาธารณชนมีความถูกต้องมากขึ้น และได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพเงื่อนไขทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล (2545, หน้า 9) กล่าวถึงหลักความโปร่งใสว่าเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 8-9) กล่าวว่า หลักความโปร่งใส (Transparency) คือ กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัยและสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

สรุปได้ว่า ด้านหลักความโปร่งใส คือ มีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย มีขั้นตอนการดำเนินงานที่เปิดเผย สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนตามภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ และตอบข้อสงสัยได้ชัดเจนทุกคำถาม

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ว่ากล่าวถึง หลักการมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาความสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวน การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

สุดจิต นิमितกุล (2543, หน้า 13-24) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการมีส่วนร่วมของทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มและพลังการทำงานที่สอดคล้องประสานกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายการบริการประชาชน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2544, หน้า 56-57) กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็น ในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การทำประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ

ไชยวัฒน์ คำชู (2542, หน้า 44-45) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดวิธีการปกครองแบบมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่เปิด โอกาสผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีบทบาทและอิทธิพล ในการตัดสินใจ ดำเนินนโยบายและมีส่วนในการควบคุมสถาบัน ตลอดจนการจัดการการใช้ และการรักษาทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของตน อันจะทำให้เกิดการตรวจสอบ การใช้อำนาจของรัฐ เมื่อพิจารณาบริบทของการจัดการปกครองและการบริหารการมีส่วนร่วม จะเน้นที่การอุดหนุนให้ประชาชนพลเมือง ซึ่งรวมถึงผู้หญิง ให้มีอำนาจมากขึ้น โดยเน้นความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงและกิจกรรมต่าง ๆ ในภาคประชาชน การมีส่วนร่วม เป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างกรอบของกฎเกณฑ์ และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ซึ่งช่วยให้สร้าง ข้อเรียกร้องที่ชอบธรรม และก่อให้เกิดกระบวนการติดตามตรวจสอบนโยบายและการดำเนินการ ของรัฐ การมีส่วนร่วมเกิดขึ้นได้ในหลายระดับด้วยกัน นับแต่ระดับรากหญ้า โดยผ่านสถาบัน ในระดับท้องถิ่น และเทศบาลไปจนถึงระดับภูมิภาคและระดับชาติ ภายใบบนรูปแบบการปกครอง แบบการกระจายอำนาจและยึดหยุ่น ตลอดจนการมีส่วนร่วมในภาคเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 8-9) กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม (Participation) คือ กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม มีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดง ทักษะ ร่วมเสนอปัญหา/ ประเด็น ที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

ประชา ศรีหาบุญทัน (2556, หน้า 38) สรุปได้ว่า หลักการมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการบริหาร การตัดสินใจที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร การให้ข้อมูลแก่ประชาชน การแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติ และร่วมคุมงานสาธารณะ

สรุปได้ว่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การกระจายโอกาสในการทำงานร่วมกัน ของครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารงานโรงเรียน การให้ข้อมูล ข่าวสาร แสดงความคิดเห็น และกระบวนการตัดสินใจในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของโรงเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการบริการประชาชน

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ คือ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลการกระทำของตน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2544, หน้า 56-57) กล่าวว่า หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

รัชต์วรรณ กาญจนปัญญาคุณ (2546, หน้า 1) กล่าวถึงความรับผิดชอบว่าเป็นกุญแจหลักของระบบธรรมาภิบาล ผู้ที่ทำหน้าที่ในการตัดสินใจต้องมีความรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจที่มีต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งภายในและภายนอกองค์กรความรับผิดชอบดังกล่าว หมายถึง การเปิดเผยข้อมูล มีความยุติธรรม ปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความเสมอภาคและตรวจสอบได้ ทั้งนี้ กระบวนการดังกล่าวจะเป็นไปได้ต้องควบคู่ไปกับความโปร่งใส และการดำเนินการภายใต้กรอบของกฎที่กำหนดไว้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 8-9) กล่าวว่า หลักการรับผิชอบ (Accountability) คือ การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

ธรรมนูญเทศบาลเชิงพุทธ (2554, หน้า 6-7 อ้างถึงใน กมลา สุขเกษม, 2555) กล่าวถึงหลักความรับผิดชอบ (Responsiveness) ผู้บริหาร ตลอดจนคณะข้าราชการ ทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำ ต้องตั้งใจปฏิบัติภารกิจ ตามหน้าที่อย่างดียิ่ง โดยมุ่งให้บริการแก่ผู้มารับบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีความรับผิดชอบต่อความบกพร่องในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบอยู่ และพร้อมที่จะปรับปรุง แก้ไขได้ทันท่วงที

สรุปได้ว่า ด้านหลักความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จและบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ และแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

6. ด้านหลักความคุ้มค่า

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ว่า หลักความคุ้มค่า คือ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยตรงจักษ์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2544, หน้า 56-57) กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยตรงจักษ์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

สถาบันราชประชาสมาสัย (2549, หน้า 6) กล่าวว่า ความคุ้มค่า ทั้งในแง่ของรูปธรรมและนามธรรม ที่สัมผัสจับต้องมองเห็นได้หรือ รู้สึกได้ว่าคุ้มค่าหรือไม่คุ้มค่า ถ้าทำตามหลักข้างต้นทั้ง 5 มาครบถ้วนแล้ว แต่เมื่อพิจารณาถึงหลักความคุ้มค่าแล้วไม่ผ่าน ก็ควรทบทวนปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าต่อผลงานให้มากที่สุด

ปาริชาติ เทพอารักษ์ (2550, หน้า 50-51) สรุปได้ว่า หลักความคุ้มค่า (Effectiveness) คือ การพัฒนาที่ยั่งยืน จะต้องบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม คำนึงถึงความประหยัดความคุ้มค่าสร้างสรรค์ สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ

ชนะเลิศ ยุวบูรณ์ (2553, หน้า 3-12) สรุปได้ว่า หลักความคุ้มค่า (Effectiveness) เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยตรงจักษ์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์ สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ประชา ศรีหาบุญตัน (2556, หน้า 38) สรุปได้ว่า หลักความคุ้มค่า (Value for money) เป็นการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยการใช้ อย่างคุ้มค่า ให้บริการสาธารณะที่มีคุณภาพ และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน โดยมุ่งประโยชน์สูงสุด

สรุปได้ว่า ด้านหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยคำนึงถึงความประหยัด คุ้มค่าและมีความสร้างสรรค์ รวมถึงการรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

วุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษาหรือระดับการศึกษาแสดงถึงคุณลักษณะความรู้ความสามารถของบุคคล นั้น ๆ ดังนั้น ผู้มีวุฒิการศึกษาแตกต่าง ย่อมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่า จะมีองค์ความรู้ในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างจากผู้ที่มีการศึกษาน้อยกว่า โดยผู้ที่มีการศึกษาสูง จะยึดหลักเหตุผลในเชิงวิชาการในการแสดงความคิดเห็น สอดคล้องกับชนิษฐ์ภัค สิ่งหลทะ (2549) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนากรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักความโปร่งใส ครูที่มีวุฒิศึกษาน้อยกว่าปริญญาตรีหรือ ปริญญาตรีกับครูที่มีวุฒิสองปริญญาตรี มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปรเมศวร์ ปญญาวิโร (แจ่มแจ้ง) (2554) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพิชฌาย์ พบดี (กมลลา สุขเกษม, 2555) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 ผลการทดสอบ สมมติฐาน พบว่า จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีผลกระทบต่อการทำงานของบุคคลในสถานศึกษา ซึ่งประสบการณ์นั้น ยิ่งระยะเวลาในการปฏิบัติงานนานเท่าใด ทำให้บุคคลมีโอกาสได้เรียนรู้ ทำความเข้าใจ มีประสบการณ์ มีความชำนาญ ตลอดจนความสามารถก็จะมีมากตามไปด้วย และสามารถนำประสบการณ์ที่ผ่านมาช่วยในการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงเกิดผลต่อหน่วยงานมากขึ้น บุคคลที่มีประสบการณ์มากย่อมสามารถมองเห็นปัญหาได้ชัดเจน ถูกต้องตามความเป็นจริงมากกว่า บุคคลที่มีประสบการณ์น้อยกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของเจลิม เทียงสงค์ (2549) ได้ศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรม การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยข้าราชการครู ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 น้อยกว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกินกว่า 10 ปี สอดคล้องกับ งานวิจัยของบุปผา นันวิชัย (2556) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลิทธิโชค จีศิริ (2556) ที่ศึกษาการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตาม หลักธรรมาภิบาลในทัศนคติ ของครูในเครือข่ายเขาชะเมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัยเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

ขนาดโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียนเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารขนาด สถานศึกษา แตกต่างกันไปตามจำนวนบุคลากรในองค์กรขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ การบริหารและการจัดการก็ย่อมแตกต่างกันไปตามขนาด สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวนบุคลากร มาก จำนวนนักเรียนมาก ภาระงานสูง ทำให้ผู้บริหารต้องใช้ความรู้ ความสามารถในการบริหาร ที่สูง เพื่อให้งานสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ การบริหารงานใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่มี ทรัพยากรและงบประมาณที่ได้รับสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก การบริหารงานจึงเป็นเรื่องยาก

และซับซ้อน สอดคล้องกับงานวิจัยของพรหมเมศวร์ คำผาบ (2551) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ทั้ง 3 ขนาด มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าเฉลี่ยต่ำ คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา มีคิดเห็นในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร โรงเรียนมากกว่าข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาด กลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพิชฌาย์ พบดี (2555) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับและสอดคล้องกับงานวิจัยของภทรธร พลอยงาม (2557) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า การบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าขนาดกลางและขนาดสูงกว่าขนาดเล็ก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

ธัญญา อภิชาติเชียร โกวิท (2552) ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

นันทพล เรืองวิวงศ์ (2552) ศึกษาเรื่อง การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทวารวชิราตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทวารวชิราตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

เรณู พัฒนะแสง (2552) ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในจังหวัดระยอง ผลการวิจัย พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในจังหวัดระยอง โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

อุไร บัวหลวง (2552) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

กมลลา สุขเกษม (2555) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงเรียน ในทัศนะของข้าราชการครูในอำเภอแก่งหางแมว ผลการวิจัย พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงเรียน ในทัศนะของข้าราชการครูในอำเภอแก่งหางแมว โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบ ตามลำดับ

จิรวารรณ์ สว่างวงษ์ (2556) ศึกษาเรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคุ้มค่า และด้านนิติธรรม

นฤพร อินทวิเชียร (2556) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับแรก ด้านความคุ้มค่า อันดับสอง ด้านความรับผิดชอบ และอันดับสาม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ตามลำดับ ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม

สิทธิโชค จีตรี (2556) ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในทัศนคติของครูเครือข่ายเขาชะเมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในทัศนคติของครูเครือข่ายเขาชะเมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ครอบคลุมปฏิบัติหน้าที่ในขนาดสถานศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อรพิน ปุณฺณวัฒน์ (2556) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขต อำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

กฤติมา สารรัมย์ (2558) ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในเขตอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัย พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในเขตอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภทรพร พลอยงาม (2558) ศึกษาเรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ปัทมาพร วิริยวรงค์ (2558) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นข้าราชการครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นข้าราชการครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

วชิราภรณ์ บุญถนอม (2558) ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูในอำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในอำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคะแนนค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความเสมอภาค หลัก ภาระรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักการตอบสนอง หลักการกระจายอำนาจ หลักประสิทธิผล และหลักประสิทธิภาพ

งานวิจัยต่างประเทศ

Sullivan (1994) ได้ศึกษาลักษณะของครูใหญ่ การใช้สมรรถนะภาพตามเกณฑ์ของรัฐ ฟลอริดา ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์และวัฒนธรรมการทำงานของโรงเรียนท้องถิ่น โดยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามการสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบตรวจสอบรายการ ผลการศึกษา พบว่า ครูใหญ่โรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ในด้านการจัดองค์การ การวางแผนงานและการพัฒนาตามเป้าหมาย และมีความสามารถอยู่สูงกว่าระดับปกติในเรื่อง การเขียนเพื่อการสื่อสารการใส่ใจต่อภาพลักษณ์ การเป็นตัวแทน ตลอดจน การทุ่มเทการทำงานให้กับโรงเรียนตามภารกิจที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังพบว่า ครูใหญ่ควรจะสามารถทำงานได้หลายแนวทาง ต้องพัฒนาสมรรถภาพเฉพาะอย่างในการเป็นผู้นำ ตลอดจน ต้องกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบในตำแหน่งหน้าที่ ในด้านวัฒนธรรมการทำงานในโรงเรียน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบว่า สูงกว่าในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

Blumel (2000) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ความร่วมมือกัน ระหว่างนักสังคมสงเคราะห์และการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ (ประเทศเคนยา) พบว่า หลักธรรมาภิบาล มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อความร่วมมือต่องานความช่วยเหลือระหว่างประเทศของ นักสังคมสงเคราะห์ต่าง ๆ ส่วนปัจจัยอื่นที่ช่วยส่งเสริมการทำงานร่วมกันของนักสังคมสงเคราะห์ เหล่านี้ในประเทศเคนยา ก็คือการปรับตัวเข้าหากันเพื่อสร้างความร่วมมือกลุ่มย่อย ๆ เพื่อก่อให้เกิด ประโยชน์ในการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล

Vicki and Clarke (2001) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจาย อำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกาน่า พบว่า ในประเทศที่ค่อยพัฒนาการ ปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น โดยประชาชน มีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่เป็นจริงเป็นจัง มีการปรับตัวในการปฏิบัติต่าง ๆ ของท้องถิ่น โดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่น จนถือเป็นกุญแจสำคัญการใช้หลัก ธรรมาภิบาล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นแต่ก็ยังคงมีปัญหาอยู่ จากการที่ยังคงมี การถือพรรคถือพวกพ้อง

Eith (2002 อ้างถึงใน นันทพล เรืองวิวงศ์, 2552) ได้ศึกษาบทบาท วิสัยทัศน์ และสมรรถนะ ของหัวหน้าภาควิชาในศตวรรษที่ 21 ในวิทยาลัยชุมชน ในรัฐโอไฮโอ สหรัฐอเมริกา จำนวน 25 คน โดยการศึกษาเชิงคุณภาพ ผลการศึกษา พบว่า หัวหน้าภาควิชามีวิสัยทัศน์ 3 ประการ คือ

1. การสร้างโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง
3. การปรับปรุงการสนับสนุนองค์กร

โดยด้านบทบาท พบว่า มี 3 บทบาท คือ

1. การแสดงบทบาทการเป็นทีม
2. การให้บริการ
3. การเป็นผู้นำหรือผู้จัดการ

ส่วนในด้านสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชาในศตวรรษที่ 21 ในวิทยาลัยชุมชน ในรัฐ โอไฮโอสหรัฐอเมริกา พบว่า หัวหน้าภาควิชาในอนาคตต้องมีสมรรถนะ 4 ด้าน ดังนี้

1. การสร้างสัมพันธภาพ
2. การสร้างนวัตกรรม
3. การจัดหาทรัพยากรการสนับสนุนในการทำงาน
4. การนำและการจัดการ

Marcella (2005) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างคณะผู้บริหารโรงเรียนของ เขตการศึกษา Morongo กลุ่มตัวอย่างของคณะผู้บริหาร โรงเรียนในเมือง San Bernardino มลรัฐ แคลิฟอร์เนียได้ เจตนาเพื่อค้นหาว่าการปฏิบัติหน้าที่ประจำจะส่งผลกระทบต่อ การบริหารงานโรงเรียนอย่างไรบ้าง ซึ่งในอดีตการทำงานที่มีประสิทธิภาพคือการทำงานอย่างมี ระเบียบ แบบแผน งานวิจัยนี้จึงทำเพื่อวิเคราะห์ จำแนกหาค่าเชิงพรรณนา ศึกษาความได้เปรียบ ในการดึงคณะบริหาร โรงเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดกับนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการบริหารโรงเรียนของตนมากกว่าคณะทำงาน ในอดีต นี่คือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับการศึกษาของเขตการศึกษา Morongo ข้อมูลได้เปรียบเทียบ ให้เห็นว่าไม่ว่าจะใช้ลักษณะพิเศษอันไหนในหลักธรรมาภิบาลก็จะส่งผลเหมือนกัน คือ ทำให้ การทำงาน ภายใต้งื่อนไขต่าง ๆ ตามหลักธรรมาภิบาลประสบความสำเร็จอย่างชัดเจน ผลการวิจัย ยังบอกว่า คณะบริหาร โรงเรียนควรมีภาวะผู้นำ และยึดความต้องการของนักเรียนเป็นศูนย์กลางด้วย ก็จะทำให้ระดับความสำเร็จในการบริหารงานสูงมากขึ้นอีก เพราะฉะนั้นคณะผู้บริหาร โรงเรียน ควรปรับโครงสร้างใหม่จะได้เกิดการเปลี่ยนแปลงใหม่ ทำให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ และนำไปสู่ความสำเร็จของการบริหารการศึกษาที่ดีขึ้นต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เขตอำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 345 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ครูในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2559 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) ได้แก่ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 184 คน โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) กำหนดขนาดสถานศึกษาเป็นเกณฑ์การสุ่มดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ขนาดเล็ก	59	31
ขนาดกลาง	98	52
ขนาดใหญ่	188	101
รวม	345	184

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครูในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒិการศึกษาระดับการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยศึกษาใน 6 หลัก ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม 8 ข้อ ด้านหลักคุณธรรม 9 ข้อ ด้านหลักความโปร่งใส 5 ข้อ ด้านหลักการมีส่วนร่วม 7 ข้อ ด้านหลักความรับผิดชอบ 5 ข้อ และด้านหลักความคุ้มค่า 6 ข้อ รวมทั้งฉบับจำนวน 40 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร บทความ ตำราและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหา
2. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดและออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. นำแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและพิจารณาแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content validity) โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of item objective congruance) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย

4.1	ดร. สุรัตน์ ไชยชมพู	อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4.2	ดร.ภคณัฏฐ์ สมพงษ์ธรรม	อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4.3	นายสำเร็จ หมอนวัน	ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านบึง “อุตสาหกรรมนุเคราะห์”

5. โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขโดยผู้ทรงคุณวุฒิเสนอประธาน และกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขแล้วทดลองใช้ (Try out) กับครูซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของ (Pearson product moment correlation) มีค่าเท่ากับ .39-.85

7. นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach (1990, pp. 202-204) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96

8. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปสอบถามครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถาม จำนวน 184 ฉบับจัดส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยได้แบบสอบถามคืน จำนวน 184 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนที่กำหนดไว้
2. นำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยซึ่งกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 102)
  - 4.51-5.00 หมายถึง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด
  - 3.51-4.50 หมายถึง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก
  - 2.51-3.50 หมายถึง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง
  - 1.51-2.50 หมายถึง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย
  - 1.00-1.50 หมายถึง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีรายละเอียด ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้านสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ วุฒិการศึกษาระดับการณในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา โดยใช้สถิติ คือ จำนวนและค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ใช้สถิติพื้นฐานค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าเฉลี่ย (SD)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษาระดับการณทำงาน โดยใช้การทดสอบค่าที (t -test)
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกขนาดสถานศึกษาวิเคราะห์ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากการกำหนดสัญลักษณ์
ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการทดสอบที (t -Distribution)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็น (Probability)
df	แทน	ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ค่าผลบวกกำลังสอง (Sum of squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง (Mean squares)
F	แทน	ค่าที่ใช้ในการทดสอบเอฟ (F -Distribution)
*	แทน	ค่าความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นลำดับขั้นตอน
ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างการบริหารสถานศึกษาโดยใช้
หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนปรากฏผลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา

สถานภาพทั่วไป	n = 184	
	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	122	66.30
สูงกว่าปริญญาตรี	62	33.70
รวม	184	100.00
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	103	56.00
10 ปี ขึ้นไป	81	44.00
รวม	184	100.00
ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	31	16.80
ขนาดกลาง	52	28.30
ขนาดใหญ่	101	54.90
รวม	184	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้ตอบแบบสอบถาม มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 66.30 และมีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 33.70 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า จำนวนครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 56 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 44 และเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 16.80 สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 28.30 สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 54.90

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	<i>n</i> = 184		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.27	0.61	มาก	4
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.40	0.61	มาก	1
3. ด้านหลักความโปร่งใส	4.21	0.65	มาก	5
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.29	0.62	มาก	3
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.34	0.65	มาก	2
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.19	0.60	มาก	6
รวม	4.28	0.45	มาก	-

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรกคือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ และหลักการมีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ หลักความคุ้มค่า

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักนิติธรรม

ด้านหลักนิติธรรม	<i>n</i> = 184		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ผู้บริหารมีการกำหนดกฎระเบียบ มีความถูกต้องชัดเจน ทันสมัย ได้รับการยอมรับจากครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.24	0.71	มาก	6
2. ผู้บริหารบริหารงาน โดยยึดกฎ กฎหมาย ระเบียบแบบแผน ข้อบังคับของทางราชการ	4.28	0.73	มาก	5
3. ผู้บริหารปฏิบัติต่อครูและบุคลากรอย่างเสมอภาค เท่าเทียม และมีความยุติธรรม	4.18	0.75	มาก	7
4. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบและ ข้อบังคับตามระเบียบทางราชการและ โรงเรียน	4.35	0.72	มาก	1
5. ผู้บริหารมีการแนะนำ ตักเตือนครู และบุคลากรที่ประพฤติตน ไม่เหมาะสมตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและ โรงเรียนอย่างกัลยาณมิตร	4.34	0.73	มาก	2
6. ผู้บริหารมีบทลงโทษผู้ที่กระทำผิดอย่างถูกต้องชอบธรรม	4.15	0.78	มาก	8
7. ผู้บริหารให้การยกย่อง ชมเชย สนับสนุนครูและบุคลากร ที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ	4.33	0.75	มาก	3
8. ผู้บริหารปฏิบัติตามกฎระเบียบ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร	4.32	0.73	มาก	4
รวม	4.27	0.61	มาก	-

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับตามระเบียบทางราชการ และโรงเรียน ผู้บริหารมีการแนะนำ ตักเตือนครู และบุคลากรที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและโรงเรียนอย่างกัลยาณมิตร และผู้บริหารให้การยกย่อง ชมเชย สนับสนุนครูและบุคลากรที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีบทลงโทษผู้ที่กระทำผิดอย่างถูกต้องชอบธรรม

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักคุณธรรม

ด้านหลักคุณธรรม	<i>n</i> = 184		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ผู้บริหารมีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน	4.42	0.75	มาก	4
2. ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ ขยันหมั่นเพียร	4.36	0.74	มาก	8
3. ผู้บริหารมีความอดทน อดกลั้น ในการปฏิบัติหน้าที่	4.41	0.77	มาก	6
4. ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม	4.35	0.75	มาก	9
5. ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยความสุภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.46	0.70	มาก	1
6. ผู้บริหารมีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เอื้อเฟื้อและมีน้ำใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา	4.40	0.73	มาก	7
7. ผู้บริหารให้การส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรให้มีความก้าวหน้า	4.41	0.67	มาก	5
8. ผู้บริหารมีการส่งเสริม รมรณรงค์ให้มีการใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน	4.42	0.73	มาก	3
9. ผู้บริหารใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงานและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคลากร	4.43	0.72	มาก	2
รวม	4.40	0.61	มาก	-

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านคุณธรรม โดยรวมและรายข้อมีความคิดเห็นในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยความสุภาพ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ผู้บริหารใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงานและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคลากร และผู้บริหารมีการส่งเสริม หนุนเสริมให้มีการใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักความโปร่งใส

ด้านหลักความโปร่งใส	<i>n</i> = 184		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ผู้บริหารให้คำแนะนำ ชี้แจงข้อมูลต่าง ๆ อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง	4.24	0.70	มาก	1
2. ผู้บริหารมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน	4.18	0.75	มาก	5
3. ผู้บริหารสามารถตอบข้อซักถามและข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน	4.22	0.78	มาก	3
4. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานด้านต่าง ๆ	4.23	0.80	มาก	2
5. ผู้บริหารมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้วยความถูกต้อง เป็นจริง พร้อมเปิดเผยแก่สาธารณชน	4.21	0.74	มาก	4
รวม	4.21	0.65	มาก	-

จากตารางที่ 6 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายข้อมีความคิดเห็นในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารให้คำแนะนำ ชี้แจงข้อมูลต่าง ๆ อย่างถูกต้องตรงตาม

ความเป็นจริง ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานด้านต่าง ๆ และผู้บริหารสามารถตอบข้อซักถามและข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้
 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ด้านหลักการมีส่วนร่วม	<i>n</i> = 184		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา	4.20	0.72	มาก	7
2. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของสถานศึกษา	4.24	0.72	มาก	5
3. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.38	0.71	มาก	1
4. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีบทบาทในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.33	0.72	มาก	3
5. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประชุม และในการตัดสินใจปัญหาสำคัญ ๆ ของโรงเรียน	4.30	0.74	มาก	4
6. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้มีส่วนในการแก้ไขปัญหาการทำงาน ของโรงเรียน	4.23	0.77	มาก	6
7. ผู้บริหารมีการมอบหมายงานอย่างชัดเจนและให้อิสระในการบริหาร	4.36	0.74	มาก	2
รวม	4.29	0.62	มาก	-

จากตารางที่ 7 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อมีความคิดเห็นในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารมีการมอบหมายงานอย่างชัดเจนและให้อิสระในการบริหาร และผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีบทบาทในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักความรับผิดชอบ

ด้านหลักความรับผิดชอบ	$n = 184$		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. ผู้บริหารมีการแต่งตั้งและมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	4.40	0.70	มาก	1
2. ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ถูกต้อง ครบถ้วน และทันตามกำหนดเวลา	4.39	0.76	มาก	2
3. ผู้บริหารมีการยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจและการกระทำทั้งผลดีและผลเสีย และสามารถอธิบายเหตุผลในการกระทำนั้นได้	4.33	0.72	มาก	4
4. ผู้บริหารกล้าที่จะยอมรับและดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ตามรายงานผลการตรวจสอบและผลการประเมินจากฝ่ายตรวจสอบ	4.28	0.77	มาก	5
5. ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายตามที่ตั้งไว้	4.34	0.71	มาก	3
รวม	4.34	0.65	มาก	-

จากตารางที่ 8 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมและรายข้อมีความคิดเห็นในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารมีการแต่งตั้งและมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ถูกต้อง ครบถ้วน และทันตามกำหนดเวลา และผู้บริหารมีการปฏิบัติงานสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารกล้าที่จะยอมรับและดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ตามรายงานผลการตรวจสอบและผลการประเมินจากฝ่ายตรวจสอบ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักความคุ้มค่า

ด้านหลักความคุ้มค่า	<i>n</i> = 184		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ผู้บริหารมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	4.09	0.73	มาก	6
2. ผู้บริหารมีการรณรงค์ บุคลากรให้ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด	4.13	0.75	มาก	5
3. ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรการในการประหยัดทรัพยากรภายในสถานศึกษา	4.24	0.73	มาก	3
4. ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนให้นำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่หรือบำรุง รักษา และซ่อมแซมวัสดุ ครุภัณฑ์ให้อยู่ในสภาพดี	4.14	0.79	มาก	4
5. ผู้บริหารมีการควบคุม กำกับ และส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานเต็มเวลาและเต็มตามศักยภาพ	4.30	0.68	มาก	2
6. ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้บุคลากร มีความรู้ความเข้าใจ และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นความสำคัญของทรัพยากร	4.28	0.69	มาก	1
รวม	4.20	0.60	มาก	-

จากตารางที่ 9 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและรายข้อมีความคิดเห็นในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้บุคลากร มีความรู้ความเข้าใจและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นความสำคัญของทรัพยากร ผู้บริหารมีการควบคุม กำกับ และส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานเต็มเวลาและเต็มตามศักยภาพ และผู้บริหารมีการกำหนดมาตรการในการประหยัดทรัพยากรภายในสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

การบริหารโดยใช้ หลักธรรมาภิบาล	วุฒิการศึกษา							
	ปริญญาตรี				สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
	$n = 122$				$n = 62$			
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.31	0.61	มาก	4	4.20	0.62	มาก	3
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.50	0.58	มาก	1	4.22	0.62	มาก	1
3. ด้านหลักความโปร่งใส	4.22	0.68	มาก	6	4.19	0.57	มาก	4
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.32	0.58	มาก	3	4.21	0.70	มาก	2
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.44	0.64	มาก	2	4.15	0.63	มาก	5
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.27	0.62	มาก	5	4.05	0.55	มาก	6
รวม	4.34	0.52	มาก	-	4.17	0.45	มาก	-

จากตารางที่ 10 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายวุฒิการศึกษาปรากฏผลดังนี้

วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลัก
 ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย
 3 ลำดับแรก คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักการมีส่วนร่วม
 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักความโปร่งใส

วุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้
 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจาก
 มากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักนิติธรรม
 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักความโปร่งใส

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
 สถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

การบริหารโดยใช้ หลักธรรมาภิบาล	วุฒิการศึกษา				<i>t</i>	<i>P</i>
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	<i>n</i> = 122		<i>n</i> = 62			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.31	0.61	4.20	0.62	1.19	0.23
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.50	0.58	4.22	0.62	2.97*	0.03
3. ด้านหลักความโปร่งใส	4.22	0.68	4.19	0.57	0.35	0.72
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.32	0.58	4.21	0.70	1.14	0.25
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.44	0.64	4.15	0.63	2.91*	0.04
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.27	0.62	4.05	0.55	0.37	0.70
รวม	4.34	0.52	4.17	0.45	1.44*	0.46

*p < .05

จากตารางที่ 11 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านหลักคุณธรรมและด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

การบริหารโดยใช้ หลักธรรมาภิบาล	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน							
	ประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี <i>n</i> = 103				10 ปี ขึ้นไป <i>n</i> = 81			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.31	0.64	มาก	4	4.22	0.57	มาก	5
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.47	0.60	มาก	1	4.32	0.60	มาก	1
3. ด้านหลักความโปร่งใส	4.21	0.71	มาก	6	4.23	0.57	มาก	4
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.33	0.59	มาก	3	4.24	0.65	มาก	3
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.42	0.68	มาก	2	4.25	0.60	มาก	2
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.25	0.64	มาก	5	4.12	0.55	มาก	6
รวม	4.33	0.47	มาก	-	4.23	0.43	มาก	-

จากตารางที่ 12 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประสบการณ์ในการปฏิบัติงานปรากฏผล ดังนี้ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักการมีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักความโปร่งใส

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป โดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักการมีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

การบริหารโดยใช้ หลักธรรมาภิบาล	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน				<i>t</i>	<i>p</i>
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	<i>n</i> = 122		<i>n</i> = 62			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.31	0.64	4.22	0.57	1.03	0.30
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.47	0.60	4.32	0.60	1.71	0.08
3. ด้านหลักความโปร่งใส	4.21	0.71	4.23	0.57	-0.13	0.89
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.33	0.59	4.24	0.65	0.90	0.36
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.42	0.68	4.25	0.60	1.81	0.07
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.25	0.64	4.12	0.55	1.44	0.15
รวม	4.33	0.47	4.23	0.43	0.48	0.63

*p < .05

จากตารางที่ 13 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การบริหารโดยใช้ หลักธรรมาภิบาล	สถานศึกษาขนาดเล็ก (n = 31)				สถานศึกษานขนาดกลาง (n = 52)				สถานศึกษานขนาดใหญ่ (n = 101)			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
	1. หลักนิติธรรม	4.49	0.63	มาก	2	4.22	0.62	มาก	3	4.24	0.59	มาก
2. หลักคุณธรรม	4.50	0.63	มาก	1	4.43	0.63	มาก	1	4.35	0.59	มาก	1
3. หลักความโปร่งใส	4.29	0.74	มาก	6	4.13	0.65	มาก	5	4.23	0.62	มาก	5
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.48	0.46	มาก	3	4.18	0.60	มาก	4	4.27	0.66	มาก	3
5. หลักความรับผิดชอบ	4.43	0.73	มาก	4	4.37	0.63	มาก	2	4.30	0.63	มาก	2
6. หลักความคุ้มค่า	4.40	0.61	มาก	5	4.11	0.62	มาก	6	4.17	0.58	มาก	6
รวม	4.43	0.40	มาก	-	4.24	0.47	มาก	-	4.26	0.45	มาก	-

จากตารางที่ 14 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายขนาดสถานศึกษา ปรากฏผล ดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรม และด้านการมีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักความโปร่งใส

สถานศึกษาขนาดกลาง มีการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักนิติธรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า

และสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านการมีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การบริหารโดยใช้ หลักธรรมาภิบาล	แหล่งความ แปรปรวน	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
1. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.70	2	0.85	2.26	.10
	ภายในกลุ่ม	68.02	181	0.37		
	รวม	69.72	183			
2. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.71	2	0.35	0.96	.38
	ภายในกลุ่ม	67.37	181	0.37		
	รวม	68.09	183			

ตารางที่ 15 (ต่อ)

การบริหารโดยใช้ หลักธรรมาภิบาล	แหล่งความ แปรปรวน	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
3. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	0.54	2	0.27	0.64	.52
	ภายในกลุ่ม	76.91	181	0.42		
	รวม	77.46	183			
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	1.75	2	0.87	2.30	.10
	ภายในกลุ่ม	69.09	181	0.38		
	รวม	70.85	183			
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	0.50	2	0.25	0.59	.55
	ภายในกลุ่ม	77.36	181	0.42		
	รวม	77.87	183			
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	1.72	2	0.86	2.37	.10
	ภายในกลุ่ม	65.87	181	0.36		
	รวม	67.60	183			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.51	2	0.25	1.26	.28
	ภายในกลุ่ม	36.73	181	0.20		
	รวม	37.24	183			

จากตารางที่ 15 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) มีวัตถุประสงค์
เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนก
ตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา โดยศึกษาจากครูในเขต
อำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2559 เกี่ยวกับการ
การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 345 คน กำหนด
ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากร คำนวณโดยใช้ตารางกำหนดขนาดของ Krejcie and Morgan
(1970, p. 608) ซึ่งได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 184 คน การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified
random sampling) โดยกำหนดขนาดสถานศึกษาเป็นเกณฑ์การสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับการบริหาร
สถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มี 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลัก
คุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลัก
ความคุ้มค่า ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .39-.85 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96
สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบ
ค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวม
และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงคะแนนค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ หลักคุณธรรม

หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความโปร่งใสตามลำดับ

1.1 ด้านหลักนิติธรรม พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับตามระเบียบทางราชการและโรงเรียน ผู้บริหารมีการแนะนำ ตักเตือนครู และบุคลากรที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและโรงเรียนอย่างกัลยาณมิตร และผู้บริหารให้การยกย่องชมเชย สนับสนุนครูและบุคลากรที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีบทลงโทษผู้ที่กระทำผิดอย่างถูกต้องชอบธรรม

1.2 ด้านหลักคุณธรรม พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านคุณธรรม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยความสุภาพ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ผู้บริหารใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงานและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคลากรและผู้บริหารมีการส่งเสริม หนุนจูงใจให้มีการใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารให้คำแนะนำ ชี้แจงข้อมูลต่าง ๆ อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานด้านต่าง ๆ และผู้บริหารสามารถตอบข้อซักถาม และข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

1.4 หลักการมีส่วนร่วม พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารมีการมอบหมายงานอย่างชัดเจนและให้อิสระ

ในการบริหาร และผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีบทบาทในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา

1.5 หลักความรับผิดชอบ พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารมีการแต่งตั้งและมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ถูกต้อง ครบถ้วน และทันตามกำหนดเวลา และผู้บริหารมีการปฏิบัติงานสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารกล้าที่จะยอมรับและดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ตามรายงานผลการตรวจสอบและผลการประเมินจากฝ่ายตรวจสอบ

1.6 หลักความคุ้มค่า พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้บุคลากร มีความรู้ความเข้าใจและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นความสำคัญของทรัพยากร ผู้บริหารมีการควบคุมกำกับ และส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานเต็มเวลาและเต็มตามศักยภาพ และผู้บริหารมีการกำหนดมาตรการในการประหยัดทรัพยากร ภายในสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา

2.1 การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนก ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขต อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกขนาด สถานศึกษาศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า

1. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขต อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและ รายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 บริหารงานโดยมีการกำหนดแผนงาน และโครงการใหม่ ๆ ซึ่งมีส่วนมาจากการที่ผู้บริหารมีการศึกษาต่อและจบการศึกษาในระดับการศึกษา มหาบัณฑิตหรือระดับปริญญาโท ทางด้านการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้มีการจัดอบรมให้ความรู้กับผู้บริหาร โรงเรียนก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง มีการอบรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดหลักสูตร และด้านการบริหาร จัดการ ทำให้ผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ในการบริหารงานรู้จักวิธีการครองตน ครองคน และครองงาน พร้อมทั้งได้ปรับปรุงข้อมูล สารสนเทศให้มีความถูกต้องเป็นปัจจุบัน ตรงกับ ความเป็นจริง ส่งผลให้ครูในอำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีการรับรู้พฤติกรรมกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของกมลลา สุขเกษม (2555, หน้า 66) ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียน ในทัศนะของข้าราชการครูในอำเภอแก่งหางแมว ผลการวิจัย พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียน ในทัศนะของข้าราชการครูในอำเภอแก่งหางแมว โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของภทรพร พลอยงาม (2558, หน้า 63) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้หลัก

ธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวชิราภรณ์ บุญนอม (2558, หน้า 75) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะ ของครูในอำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในอำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่ามีประเด็นสำคัญในรายด้านที่ผู้วิจัยนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับตามระเบียบทางราชการและโรงเรียน ผู้บริหารมีการแนะนำ ตักเตือนครู และบุคลากรที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและโรงเรียนอย่างกัลยาณมิตร และผู้บริหารให้การยกย่องชมเชย สนับสนุนครูและบุคลากรที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 บริหารสถานศึกษา โดยยึดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่โรงเรียนกำหนดขึ้น ผู้บริหารปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร และส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับตามระเบียบทางราชการและโรงเรียน ผู้บริหารมีการแนะนำ ตักเตือนครู และบุคลากรที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมตามกฎ ระเบียบ และเป็นธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของนฤพร อินทวิเชียร (2556, หน้า 70) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาในเขตอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมาพร วิริยวรพงศ์ (2558, หน้า 76) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นข้าราชการครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นข้าราชการครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยความสุภาพ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ผู้บริหารใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงานและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคลากร และผู้บริหาร

มีการส่งเสริม รมรงค์ให้มีการใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 18 บริหารสถานศึกษามีการบริหาร โดยยึดความเป็นธรรมในการปฏิบัติงาน อุทิศตน เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร และผู้บริหารมีการส่งเสริมให้มีการใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทพล เรืองวิวงศ์ (2552, หน้า 72) ศึกษาเรื่อง การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเทวธราช ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเทวธราช ตามความคิดเห็นของครูด้านคุณธรรม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของเรณู พัฒนะแสง (2552, หน้า 71) ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 18 ในจังหวัดระยอง ผลการวิจัย พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านหลักคุณธรรม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารให้คำแนะนำ ชี้แจงข้อมูลต่าง ๆ อย่างถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริง ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานด้านต่าง ๆ และผู้บริหารสามารถตอบข้อซักถามและข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 18 บริหารสถานศึกษาโดยมีความ โปร่งใส ตรวจสอบได้ สามารถให้คำแนะนำ ชี้แจงข้อมูลต่าง ๆ อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานด้านต่าง ๆ และผู้บริหารมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน และสามารถตอบข้อซักถามและข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้วยความถูกต้อง เป็นจริง พร้อมเปิดเผยแก่สาธารณชน สอดคล้องกับงานวิจัยของอุไร บัวหลวง (2552, หน้า 70) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลลา สุขเกษม (2555, หน้า 67) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ในทัศนะของข้าราชการครูในอำเภอแก่งหางแมว ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารมีการมอบหมายงานอย่างชัดเจนและให้อิสระในการบริหาร และผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีบทบาทในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 บริหารสถานศึกษาโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารมีการมอบหมายงานอย่างชัดเจนและให้อิสระในการบริหาร และผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา และยังเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีบทบาทในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา สอดคล้องกับวิจัยของของนฤพร อินทวิเชียร (2556, หน้า 70) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ในเขตอำเภอรัฐประเศ จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ในเขตอำเภอรัฐประเศ จังหวัดสระแก้ว ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของเรณู พัฒนะแสง (2552, หน้า 71) ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในจังหวัดระยอง ผลการวิจัย พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารมีการแต่งตั้งและมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ถูกต้อง ครบถ้วน และทันตามกำหนดเวลา และผู้บริหารมีการปฏิบัติงานสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 บริหารสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบ มีการปฏิบัติงานสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ และกล้าที่จะยอมรับผลการปฏิบัติงานที่เกิดจากการตัดสินใจและจากการกระทำทั้งผลดีและผลเสีย และสามารถอธิบายเหตุผลในการกระทำนั้นได้ และดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ตามรายงานผลการตรวจสอบ และผลการประเมินจากฝ่ายตรวจสอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของอรพิน ปุณฺณวัฒน์ โท (2556, หน้า 88) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง

จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวม และรายชื่ออยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจาก มากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้บุคลากร มีความรู้ความเข้าใจและมีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นความสำคัญของทรัพยากร ผู้บริหารมีการควบคุม กำกับ และส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานเต็มเวลาและเต็มตามศักยภาพ และผู้บริหารมีการกำหนดมาตรการ ในการประหยัดทรัพยากรภายในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 บริหารสถานศึกษา โดยบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า เห็นความสำคัญของทรัพยากร มีการควบคุม กำกับ กำหนดมาตรการในการประหยัดทรัพยากรภายในสถานศึกษา และมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวิจัยของอุไร บัวหลวง (2552, หน้า 71) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรม การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหาร โรงเรียนด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ งานวิจัยของธัญญา อภิชาติเชียรโกวิท (2552, หน้า 87) ศึกษาเรื่อง การแสดงพฤติกรรมการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า การแสดงพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียนเอกชน ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

2. การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

2.1 การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาล โดยยึดถือปฏิบัติตามกรอบของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542) มี 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม

ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า อีกทั้งครูในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ทั้งที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี ต่างรับรู้และยอมรับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลจากการฝึกอบรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือการศึกษาต่อที่ได้ดำเนินการกันอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับวิจัยของธัญญา อภิชาติเชียร โกวิท (2552, หน้า 83) ได้ศึกษาพฤติกรรมตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอุไร บัวหลวง (2552, หน้า 73) ได้ศึกษาพฤติกรรมตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและรองผู้บริหาร โรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวชิราภรณ์ บุญถนอม (2558, หน้า 75) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู ในอำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในอำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีวุฒิการศึกษาที่สูงปริญญาตรีกว่าย่อมมีความรู้ความชำนาญ และได้รับความไว้วางใจในการมอบหมายตำแหน่งงาน หน้าที่การงานที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้มีปฏิสัมพันธ์กับงานด้านบริหารมากขึ้น ทำให้รับรู้ถึงพฤติกรรมด้านการบริหารงานมากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า จึงส่งผลให้ความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกัน สอดคล้องกับวิจัยของนิรมล วรรณกุล (2557) ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับครูทุกคนโดยไม่กำหนดประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ประกอบกับบริหารงานโดยมีการกำหนดแผนงาน มีการกระจายอำนาจการทำงาน โดยให้ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน ได้รับผิชอบและแสดงความสามารถของตนตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องมีการกำกับจากหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา การทำงานต้องอยู่ในกรอบ มีกฎ ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ จึงส่งผลให้ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันมากนัก สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทพล เรืองวิวงศ์ (2552, หน้า 70) ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มท้าวศรีราช ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะแก้ว เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัย พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน กลุ่มท้าวศรีราชตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรวารณ์ สว่างวงษ์ (2556, หน้า 70) ศึกษาเรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะแก้ว เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัย พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ การบริหารงานของสถานศึกษา มีการกำหนดโครงสร้างของการบริหารงานอย่างชัดเจน มีการจัดแบ่งภาระงานออกเป็น 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในแต่ละด้าน และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า ในภารกิจ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ บริหารงานไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับวิจัยของฉัตรวารณ์ บุญถนอม (2558, หน้า 75) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในอำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า การบริหารตามหลัก ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในอำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ และสอดคล้องกับวิจัยของอุไร บัวหลวง (2552, หน้า 70) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรม การบริหารงานตามหลักธรรมชาติของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา าระของ เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานตามหลัก ธรรมชาติของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระของ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทลงโทษผู้ที่กระทำผิดอย่างถูกต้อง ชอบธรรม ตามระเบียบที่กำหนดอย่างเสมอภาค เท่าเทียม และมีความยุติธรรม
2. ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารควรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยมีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
3. ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารควรมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนและสามารถ ตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารควรกล้าที่จะยอมรับและดำเนินการแก้ไขปรับปรุง ข้อบกพร่อง ตามรายงานผลการตรวจสอบและผลการประเมินจากฝ่ายตรวจสอบ เพื่อให้เกิด การบริหารงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
6. ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารควรมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของงานตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักความคุ้มค่า

2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านหลักคุณธรรม และหลักความรับผิดชอบตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2545). *การบริหารวิชาการในสถานศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เมธี ทิปส์.
- กมลลา สุขเกษม. (2555). *พฤติกรรมกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงเรียนในทำศนะของข้าราชการครูในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ก). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ข). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: อรุณสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กฤติมา สารรัมย์. (2558). *การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในเขตอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กิจเกื้อ สังกกลิ่น. (2554). *การบริหารโรงเรียนโค่นใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มค่ายเจ้าพระยาตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กิติมา ปรีดีดิติก. (2543). *การบริหารและการนิเทศสถานศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: อักษรพัฒนา
- เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก. (2546). *การบริหารงานโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทรศนะบุคลากรโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคมจังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษา, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- จรัสศรี ทีปรัช. (2543). *นันทาทำศนะ ประสบการณ์*. ม.ป.ท.
- เจือจันทร์ จงสถิตอยู่. (2544). *รายงานปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.

- เฉลิม เทียงสงค์. (2549). การศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.
- ชนะศักดิ์ ชูบุรณ์. (2553). กระทบมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีที่การปกครองที่ดี
(Good governance). กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- ชนิษภัค สิงหลกะ. (2549). การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู. (2545). การพัฒนา
โรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ. ชัยนาท: โมเดิร์นโฮม.
- จิราวรรณ สว่างวงษ์. (2556). การบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน
กลุ่มเครือข่ายอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2.
งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไชยวัฒน์ คำชู. (2542). การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม. กรุงเทพฯ: น้ำฝนการพิมพ์.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2547). ธรรมาภิบาล: หลักการเพื่อการบริหารรัฐกิจแนวใหม่. สถาบันพระปกเกล้า,
1(2), 25.
- ชนะศักดิ์ ชูบุรณ์. (2553). กระทบมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีในการปกครองที่ดี
(Good governance). กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- ชนันชัย รัตนไตรแก้ว. (2549). การประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียน
ในจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ชญัญญา อภิชาติเชียร โกวิท. (2552). การศึกษาพฤติกรรมตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ
โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2548). ผู้ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ด.

- นฤพชร อินทรวีเชียร. (2556). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในอำเภอธัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นันทพล เรืองวิวงศ์. (2552). การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเทวธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิรมล วรรณกุล. (2557). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). วิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุปผา นันวิชัย. (2556). พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2558). การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ปรเมศวร์ ปัญญาวิโร (แจ่มแจ้ง). (2554). ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประชา ศรีหาบุญทัน. (2556). การเปรียบเทียบการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2545). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล. (2545). ธรรมาภิบาลกับสังคมไทย. วารสารดำรงราชานุภาพ, 3(7), 6-11.

- ปัทมาพร วิริยวรพงศ์. (2558). *ความคิดเห็นข้าราชการครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ปาริชาติ เทพอาร์ักษ์. (2550). *สภาวะของคนไทย จุดเริ่มต้นของความอยู่เย็นเป็นสุข. วารสารเศรษฐกิจและสังคม, 44(1), 12-17.*
- พรหมเมศวร์ คำผาบ. (2550). *การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.*
- พระธรรมปิฎก. (2542). *พระพุทธศาสนาพัฒนาคนและสังคม. กรุงเทพฯ: กรมศาสนา.*
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2545, 19 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก หน้า 7.*
- ภทรพร พลอยงาม. (2557). *การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- เมธี ปิลาณานนท์. (2545). *การบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: เมธีทิวส์.*
- ยุทธนา ชุตทองม้วน. (2550). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการการบริหารโรงเรียน โปลีเทคนิคลานนา เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*
- รัชต์วรรณ กาญจนปัญญาคม. (2546). *ธรรมาภิบาล (Good governance). วารสารสำนักประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 1(10), 1-6.*
- เรณู พัฒนะแสง. (2552). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในจังหวัดระยอง. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- วชิราภรณ์ บุญถนอม. (2558). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในอำเภอ โศภเจริณีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*

สถาบันพระปกเกล้า. (2548). *จัดระดับการบริหารจัดการที่ดี* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:

สถาบันพระปกเกล้า.

สถาบันพระปกเกล้า. (2549). *ทศวรรษ: ตัวชี้วัดการบริหารจัดการที่ดี*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

สถาบันราชประชาสมาสัย. (2549). *ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับโรคเรื้อน*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชประชาสมาสัย.

สมาน รังสิโยกฤษฎ์. (2543). *การบริหารราชการไทยอดีต ปัจจุบัน และอนาคต*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. (2559). *ประวัติ*. เข้าถึงได้จาก

<http://www.spm18.go.th/2017/#module=prawat&1530177731903>

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. (2560). *รายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการ 2560*. เข้าถึงได้จาก <http://www.spm18.go.th/2017/#module=download&1530177836610>

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. (2561). *การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ 2561*. เข้าถึงได้จาก <http://www.spm18.go.th/2017/#module=download&1530177836610>

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *เอกสารชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง เล่มที่ 8*. กรุงเทพฯ: คัมภายิมจิ่ง.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). *แนวปฏิบัติงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิเทศก์ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *แนวทางประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). *สภาผู้บริหารหลักสูตรการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย. ใน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการเรื่อง โรงเรียนนิติบุคคล: มิติใหม่ของการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2544). *คอร์รัปชันในประเทศไทย*. ม.ป.ท.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). *คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good governance rating)*. กรุงเทพฯ: พรีเมียร์โพร.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). *ระบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กองกลางสำนักงาน ก.พ.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2548). *ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลักสูตร การบริหารงาน: การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่*. กรุงเทพฯ: อาทิตย์โปรดักกรุ๊ป.
- สิทธิโชค จีศิริ. (2556). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ในทัศนคติของครูเครือข่ายเขาชะเมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- สุชิน เรืองบุญส่ง. (2551). *การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี*.
- สุดจิต นิमितกุล. (2543). *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีการปกครองที่ดี (Good governance)*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- สุทธิพร บุญส่ง. (2550). *คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.
- สุพิชฌาย์ พบดี. (2555). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- อรทัย แสงทอง. (2552). *หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อรพิน ปุณฺณวัฒน์. (2556). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุไร บัวหลวง. (2552). *พฤติกรรมกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Blumel, C. M. (2000). *Foreignaid, donor coordination and the pursuit of good governance (Kenya)*. University of Maryland.
- Conbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Kimmet, P. (2005). *The politics of good governance in Asean 4*. n.p.
- Krejcie, R. V., & Morgan, K. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 608.
- Likert, R. (1967). *The human organization*. New York: McGraw-Hill.
- Marcella, C. C. (2005). *Educational governance of the morongo unified school district California*. Retrieve from <http://www.lib.umi.com/dissertation/preview/3166794>
- Sullivan, E. C. (1994). A case study of the principaship the school work culture, and the human resources Management development system in a medium-sized Florida school district. *Dissertation Abstracts International*, 36(12), 1163-A.
- Vicki, C. B., & Clarke, P. (2001). *In search of good governance: Decentralization and democracy in Ghana*. Doctoral Dissertation, Northern Illinois University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ 6618.8/ ว.1005

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

31 ตุลาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นายนพดล อูริตวิ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58990038 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 18 โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี เป็นประธานควบคุมงานนิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2752

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ 6618.8/ ว.1006

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

3 พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน

ด้วย นายนพดล อูริตวิ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58990038 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ เป็นประธานควบคุมงานนิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2752

โทรสาร 0--3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ 6618.8/ ว.1007

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

5 พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย นายนพดล อูริตวิ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58990038 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ เป็นประธานควบคุมงานนิพนธ์ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2752

โทรสาร 0--3874-5811

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง
จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีความประสงค์ที่จะศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

2. แบบสอบถาม มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา

3. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

4. แบบสอบถามชุดนี้ ใช้สำหรับเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อ
ผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด และคำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นายนภดล อูริตวี

นิติศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม**คำชี้แจง** โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความ หรือกรอกข้อความตามความเป็นจริง

1. วุฒิการศึกษา

- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

2. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

- ต่ำกว่า 10 ปี
- ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

3. ขนาดสถานศึกษา

- โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 500 คน)
- โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 501-1,500 คน)
- โรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียน 1,501-2,500 คน)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามสภาพความเป็นจริง โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

5 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านหลักนิติธรรม						
1	ผู้บริหารมีการกำหนดกฎระเบียบ มีความถูกต้องชัดเจน ทันสมัย ได้รับการยอมรับจากครู บุคลากร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง					
2	ผู้บริหารบริหารงาน โดยยึดกฎ กฏหมาย ระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับของทางราชการ					
3	ผู้บริหารปฏิบัติต่อครูและบุคลากรอย่างเสมอภาค เท่าเทียม และมีความยุติธรรม					
4	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบและ ข้อบังคับตามระเบียบทางราชการและโรงเรียน					
5	ผู้บริหารมีการแนะนำ ตักเตือนครู และบุคลากรที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ และโรงเรียนอย่างกัลยาณมิตร					
6	ผู้บริหารมีบทลงโทษสำหรับผู้ที่ทำผิดอย่างถูกต้อง ชอบธรรม					
7	ผู้บริหารให้การยกย่อง ชมเชย สนับสนุนครูและบุคลากร ที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ					
8	ผู้บริหารปฏิบัติตามกฎระเบียบ แบบแผน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร					
ด้านหลักคุณธรรม						
9	ผู้บริหารมีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน					
10	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ ขยันหมั่นเพียร					
11	ผู้บริหารมีความอดทน อดกลั้น ในการปฏิบัติหน้าที่					
12	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม					

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
13	ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยความสุภาพ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					
14	ผู้บริหารมีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เอื้อเฟื้อ และมีน้ำใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา					
15	ผู้บริหารให้การส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรให้มีความก้าวหน้า					
16	ผู้บริหารมีการส่งเสริม วัฒนธรรมให้มีการใช้หลักคุณธรรม และจริยธรรมในการปฏิบัติงาน					
17	ผู้บริหารใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคลากร					
ด้านหลักความโปร่งใส						
18	ผู้บริหารให้คำแนะนำ ชี้แจงข้อมูลต่าง ๆ อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง					
19	ผู้บริหารมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน					
20	ผู้บริหารสามารถตอบข้อซักถามและข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน					
21	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานด้านต่าง ๆ					
22	ผู้บริหารมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้วยความถูกต้อง เป็นจริงพร้อมเปิดเผยแก่สาธารณชน					
หลักการมีส่วนร่วม						
23	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา					

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
24	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของสถานศึกษา					
25	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
26	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีบทบาทในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา					
27	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประชุมและในการตัดสินใจปัญหาสำคัญ ๆ ของโรงเรียน					
28	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนในการแก้ไขปัญหาการทำงานของโรงเรียน					
29	ผู้บริหารมีการมอบหมายงานอย่างชัดเจนและให้อิสระในการบริหาร					
ด้านหลักความรับผิดชอบ						
30	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งและมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน					
31	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ถูกต้อง ครบถ้วน และทันตามกำหนดเวลา					
32	ผู้บริหารมีการยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจและจากการกระทำทั้งผลดีและผลเสีย และสามารถอธิบายเหตุผลในการกระทำนั้นได้					
33	ผู้บริหารกล้าที่จะยอมรับและดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ตามรายงานผลการตรวจสอบและผลการประเมินจากฝ่ายตรวจสอบ					

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
34	ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายตามที่ตั้งไว้					
ด้านหลักความคุ้มค่า						
35	ผู้บริหารมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ					
36	ผู้บริหารมีการรณรงค์ บุคลากรให้ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด					
37	ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรการในการประหยัดทรัพยากรภายในสถานศึกษา					
38	ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนให้นำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่หรือบำรุง รักษา และซ่อมแซมวัสดุครุภัณฑ์ให้อยู่ในสภาพดี					
39	ผู้บริหารมีการควบคุม กำกับ และส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานเต็มเวลาและเต็มตามศักยภาพ					
40	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้บุคลากร มีความรู้ความเข้าใจ และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นความสำคัญของทรัพยากร					

ขอขอบพระคุณที่ให้อนุเคราะห์ข้อมูลเป็นอย่างดี

ภาคผนวก ค

ตารางแสดงผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ

ค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิ ในการพิจารณาความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของข้อคำถามแบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ตารางที่ 16 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	รายการ	คะแนน			IOC	ความหมาย
		การพิจารณา				
		ของผู้ทรงคุณวุฒิ				
1	2	3				
	หลักนิติธรรม					
1	ผู้บริหารมีการกำหนดกฎระเบียบ มีความถูกต้องชัดเจน ทันสมัย ได้รับการยอมรับจากครู บุคลากร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	ผู้บริหารบริหารงานโดยยึดกฎ กฎหมาย ระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับของทางราชการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	ผู้บริหารปฏิบัติต่อครูและบุคลากรอย่างเสมอภาค เท่าเทียม และมีความยุติธรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบและ ข้อบังคับตามระเบียบทางราชการและ โรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	ผู้บริหารมีการแนะนำ ตักเตือนครู และบุคลากรที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและ โรงเรียนอย่างกัลยาณมิตร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6	ผู้บริหารมีบทลงโทษสำหรับผู้ที่ทำผิดอย่างถูกต้อง ชอบธรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	ผู้บริหารให้การยกย่อง ชมเชย สนับสนุนครูและบุคลากร ที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	ผู้บริหารปฏิบัติตามกฎระเบียบ แบบแผน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	คะแนน			IOC	ความ หมาย
		การพิจารณา				
		ของผู้ทรงคุณวุฒิ				
1	2	3				
	หลักคุณธรรม					
9	ผู้บริหารมีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ ขยันหมั่นเพียร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11	ผู้บริหารมีความอดทน อดกลั้น ในการปฏิบัติหน้าที่	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้อง ดึงงาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13	ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยความสุภาพ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14	ผู้บริหารมีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เอื้อเฟื้อ และมีน้ำใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	ผู้บริหารให้การส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรให้มี ความก้าวหน้า	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16	ผู้บริหารมีการส่งเสริม รมรงค์ให้มีการใช้หลักคุณธรรม และจริยธรรมในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17	ผู้บริหารใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคลากร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	หลักความโปร่งใส					
18	ผู้บริหารให้คำแนะนำ ชี้แจงข้อมูลต่าง ๆ อย่างถูกต้องตรง ตามความเป็นจริง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19	ผู้บริหารมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนและสามารถ ตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20	ผู้บริหารสามารถตอบข้อซักถามและข้อสงสัยเกี่ยวกับ การปฏิบัติงานของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
21	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมรับรู้ การบริหารงานด้านต่าง ๆ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	คะแนน			IOC	ความ หมาย
		การพิจารณา				
		ของผู้ทรงคุณวุฒิ				
1	2	3				
22	ผู้บริหารมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้วยความถูกต้อง เป็นจริงพร้อมเปิดเผยแก่สาธารณชน หลักการมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และระเบียบข้อบังคับ ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
25	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย มีบทบาทในการประเมินผลการดำเนินงานของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประชุม และในการตัดสินใจปัญหาสำคัญ ๆ ของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้มีส่วนในการแก้ไขปัญหา การทำงานของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29	ผู้บริหารมีการมอบหมายงานอย่างชัดเจนและให้อิสระ ในการบริหาร หลักความรับผิดชอบ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งและมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
31	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบ ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ถูกต้อง ครบถ้วน และทัน ตามกำหนดเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	คะแนน			IOC	ความ หมาย
		การพิจารณา				
		ของผู้ทรงคุณวุฒิ				
1	2	3				
32	ผู้บริหารมีการยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจและจากการกระทำทั้งผลดีและผลเสีย และสามารถอธิบายเหตุผลในการกระทำนั้นได้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
33	ผู้บริหารกล้าที่จะยอมรับและดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ตามรายงานผลการตรวจสอบและผลการประเมินจากฝ่ายตรวจสอบ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
34	ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ หลักความคุ้มค่า	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
35	ผู้บริหารมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
36	ผู้บริหารมีการรณรงค์ บุคลากรให้ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
37	ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรการในการประหยัดทรัพยากร ภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
38	ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนให้นำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่หรือบำรุง รักษา และซ่อมแซมวัสดุครุภัณฑ์ให้อยู่ในสภาพดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
39	ผู้บริหารมีการควบคุม กำกับ และส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานเต็มเวลาและเต็มตามศักยภาพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
40	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้บุคลากร มีความรู้ความเข้าใจ และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นความสำคัญของทรัพยากร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ง

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 17 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหาร
 สถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง
 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1	0.55	21	0.55
2	0.58	22	0.62
3	0.54	23	0.66
4	0.78	24	0.62
5	0.77	25	0.56
6	0.66	26	0.46
7	0.54	27	0.39
8	0.64	28	0.72
9	0.66	29	0.53
10	0.70	30	0.60
11	0.47	31	0.77
12	0.75	32	0.78
13	0.66	33	0.55
14	0.56	34	0.39
15	0.66	35	0.52
16	0.55	36	0.49
17	0.57	37	0.63
18	0.67	38	0.74
19	0.66	39	0.85
20	0.53	40	0.61

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96